

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ
VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

PROJEKTO „PANEMUNĖS PASIENIO KONTROLĖS POSTO STATYBA“
ĮGYVENDINIMAS

2004 m. rugsėjo 30 d. Nr. 2040-6

Vilnius

SANTRAUKA

Valstybės kontrolė atliko Muitinės departamente prie Finansų ministerijos veikos auditą tema „Panemunės pasienio kontrolės posto statybos projekto įgyvendinimo vertinimas“.

Auditoriai konstatuoja, kad Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos atliko didelį ir sudėtingą darbą, įgyvendindamas „Panemunės pasienio kontrolės posto statybos“ projektą, tačiau audito metu atskleista ir projekto įgyvendinimo trūkumų, parenkant statybos vietą ir naudojant projekto įgyvendinimui skirtas lėšas.

„Panemunės pasienio kontrolės posto statybos“ projektas buvo finansuojamas iš dviejų šaltinių – PHARE ir Valstybės investicijų programos. Audito metu nustatyta, kad dėl netinkamo pasiruošimo projekto įgyvendinimui projekto vertė išaugo nuo 20 493 078 Lt iki 42 061 601 Lt (2004-07-02), tai yra 21 568 523 Lt.

Yra rizika, kad Panemunės PKP plėtros projektas nebuvo optimaliausias, nes projektas atrinktas ir teiktas PHARE finansavimui gauti, remiantis netinkamu ir nepakankamu kriterijumi – laiku, neatsižvelgiant į geografines, urbanistines ir inžinerines problemas, dėl kurių plėsti posto šiais aspektais neįmanoma. Panemunės PKP statybos vieta buvo keičiama, neturint tikslios informacijos apie Rusijos Federacijos planus dėl naujojo tilto statybos ir nesant tilto projekto. Pakeitus vietą parengtas pirmasis Panemunės PKP statybos projektas nebuvo įgyvendintas, o 212 947 Lt valstybės kapitalo investicijų projektavimo darbams buvo panaudota nerezultatyviai.

Yra pagrįsta rizika, kad 3 780 444 Lt rekonstrukcijos darbams panaudoti netaupiai ir neefektyviai, nes senojo posto rekonstrukcijos darbai buvo pradėti vykdyti:

- nesilaikant LR statybos įstatymo reikalavimų 12 str. 1 p. 4 d. ir 15 str. 3 p. 2 d. - negavus leidimo rekonstrukcijos darbams, ir 12 str. 1 p. 3 d. ir 15 str. 3 p. 3 d. - neparengus ir nepatvirtinus senojo posto rekonstrukcijos projekto,

- nesant parengtos detalios rekonstrukcijos darbų sąmatos ir neatlikus statybos resursų poreikio skaičiavimų, kaip to reikalauja statybos techninis reglamentas STR3.01.01:2002 „Statinių statybos resursų poreikio skaičiavimo tvarka“.

Projekto įgyvendinimo išorinės ir vidinės kontrolės ir koordinavimo sistema buvo neefektyvi, nes ji baigta sudaryti tik 2003-01-17, nors statybos darbai pradėti 2002 metų birželio mėnesį. Nebuvo aiškiai nustatyta institucijų atsakomybė už tinkamą Panemunės PKP projekto įgyvendinimą ir institucijų veiksmai nebuvo pakankamai koordinuojami.

Panemunės PKP investiciniame projekte tikslai suformuluoti nekonkrečiai, nenumatyti tikslų pasiekimo vertinimo kiekybiniai ar kokybiniai kriterijai, o vienintelis konkretus nustatytas kiekybinis kriterijus „Posto pralaidumas 1000 – 1500 įvairių automobilių per parą į abi puses“ nepasiektas.

Panemunės pasienio kontrolės posto pralaidumas nuo 2004-05-01 nepadidėjo. Panemunės PKP investiciniame projekte nustatyti vertinimo kriterijai „Sumažėjusios transporto, ryšių ir kt. išlaidos“ nepagrįsti skaičiavimais, o šios išlaidos nuo 2004-05-01 iš dalies padidėjo dėl vykdomos krovinių automobilių palydos.

Valstybinio audito rezultatai atskleidė ir kitų projekto įgyvendinimo trūkumų, kurie apibendrinti audito išvadose.

TURINYS

ĮŽANGA.....	4
AUDITO SUBJEKTO VEIKLOS APLINKA.....	5
AUDITO PROCESAS	7
AUDITO REZULTATAI	9
1. PROJEKTO ĮGYVENDINIMO PRIELAIDŲ VERTINIMAS	9
2. PROJEKTO ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪROS IR KOORDINAVIMO VERTINIMAS.....	11
3. STATYBOS PROJEKTO VIETOS PARINKIMO VERTINIMAS	12
4. PROJEKTO VYKDYMO TIKSLŲ IR JŲ PASIEKIMO VERTINIMO KRITERIJŲ VERTINIMAS.....	16
5. VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ VERTINIMAS	20
5.1. Inžinierinės statybos darbų priežiūros paslaugų viešasis pirkimas	20
5.2. Infrastruktūros darbų pirkimas	21
6. LĖŠŲ PROJEKTO ĮGYVENDINIMUI PANAUDOJIMO VERTINIMAS.....	21
6.1 Rekonstrukcijos darbų vykdymas.....	30
6.2. Kitų statybos darbų vykdymas	32
6.3. Asfaltavimo darbų vykdymas	32
APIBENDRINTOS AUDITO IŠVADOS	33
AUDITO REKOMENDACIJOS	35

IŽANGA

Vienas iš prioritetinių Lietuvos Respublikos tikslų 2004 metų gegužės 1 dienai buvo įstojimas į Europos Sąjungą. Šiam tikslui pasiekti valstybė ir jos institucijos vykdė ir dar vykdo derinimo, modernizavimo, kūrimo projektus. Dalis Lietuvos Respublikos sienų, įstojus mūsų valstybei į Europos Sąjungą, tapo išorinėmis ES sienomis, todėl nemaža atsakomybė pasirengiant narystei ir tapus ES nare tenka Muitinės departamentui prie Finansų ministerijos (toliau - MD, Muitinės departamentas). Pasienio kontrolės postų modernizavimas ir statyba - vienas iš reikšmingų, susijusių su stojimu į Europos Sąjungą, projektų. Panemunės pasienio kontrolės posto (toliau - Panemunės PKP) modernizavimo ir statybos auditas pradėtas dėl keleto priežasčių:

- šio posto modernizavimas buvo dalinai finansuojamas Europos Komisijos PHARE lėšomis;
- šio posto statyba yra nurodyta kaip vienas iš Lietuvos Respublikos pažangos veiksmų muitinės srityje ruošiantis stojimui į Europos Sąjungą. Tai rodo šio projekto tarptautinę svarbą;
- Muitinės departamentas nurodo, kad „vieni didžiausių ir svarbiausių darbų susiję su Panemunės sienos perėjimo punkto statybos projekto įgyvendinimu“¹;
- Lietuvos žiniasklaidoje buvo iškelta Panemunės pasienio kontrolės posto statybos problema, ir ši informacija turėjo nemažą atgarsį visuomenėje;
- Pasirenkant šį auditą nemažą reikšmę taip pat turėjo šio projekto vertė ir ypatingai projekto pirminės vertės ir galutinės vertės žymūs pokyčiai (projekto vertė per įgyvendinimo laikotarpį pasikeitė daugiau nei 2 kartus, nuo 5,7 mln. EURO iki 12,2 mln. EURO arba 144 proc.).

Valstybės kontrolės veiklos audito 4-ojo departamento direktorės B. Puzienės 2003-11-12 pavedimu Nr.2040-10 buvo atliktas Muitinės departamente prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Panemunės pasienio kontrolės posto statybos projekto įgyvendinimo 1999-2003 metais išankstinis tyrimas.

Vykdydami Valstybės kontrolės veiklos audito 4-ojo departamento direktorės B. Puzienės 2004-04-05 pavedimą Nr.2040-6 ir remdamiesi aukščiau nurodyto išankstinio tyrimo duomenimis, veiklos audito 4-ojo departamento vyresnieji valstybiniai auditoriai R.Čepaitis ir A.Gumuliauskas ir 2004-05-13 pavedimu Nr.2040-6-1 vyresnioji valstybinė auditorė J.Sinkevičienė ir valstybinė auditorė I.Sabonytė atliko Muitinės departamente prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos Panemunės pasienio kontrolės posto statybos projekto įgyvendinimo vertinimą.

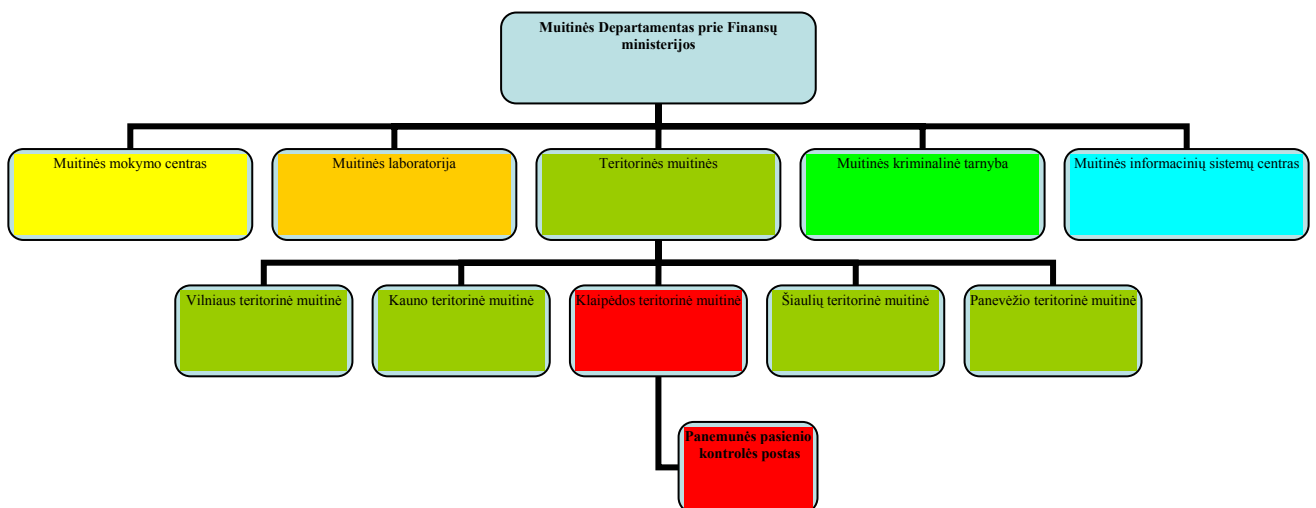
¹ <http://www.cust.lt/lt/rubric?rubricID=186>

AUDITO SUBJEKTO VEIKLOS APLINKA

Audito subjektas - Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 8865683, adresas: A.Jakšto g. 1/25, 2600 Vilnius, internetinė svetainė <http://www.cust.lt>, elektroninio pašto adresas info@cust.lt. Muitinės departamentas yra Lietuvos Respublikos muitinės (toliau - muitinė) veiklai vadovaujanti valstybės institucija, veikianti prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir jai atskaitinga.

Muitinės departamentui tiesiogiai pavaldžios ir atskaitingos 5 teritorinės muitinės ir kitos Muitinės kodekso nustatyta tvarka prie Muitinės departamento įsteigtos muitinės įstaigos: Muitinės mokymo centras, Muitinės laboratorija, Muitinės kriminalinė tarnyba ir Muitinės informacinių sistemų centras. Panemunės pasienio kontrolės postas priskirtas Klaipėdos teritorinei muitinei.

Muitinės sistema ir Panemunės PKP vieta joje pateikiama 1 pav.

1 pav. Muitinės sistema ir Panemunės pasienio kontrolės posto vieta šioje sistemoje

Muitinės nuostatuose, patvirtintuose Lietuvos Respublikos finansų ministro 1998 m. liepos 10 d. įsakymu Nr.171, numatyti muitinei pavesti uždaviniai ir funkcijos, tame tarpe:

- „užtikrina, kad būtų laikomasi Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse priimtų įsipareigojimų muitinės veiklos srityje, Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavedimu rengia tarptautinių sutarčių projektus arba dalyvauja juos rengiant;

- pagal savo kompetenciją nustatytą tvarka palaiko ryšius ir bendradarbiauja su atitinkamomis užsienio valstybių institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis;

- dalyvauja įgyvendinant integravimosi į Europos Sąjungą priemones“.

Projekto įgyvendinimo laikotarpiu 1999 - 2004 metais Panemunės pasienio kontrolės posto statybai buvo skirta viso 42 103 600 Lt, iš jų 35 138 000 Lt - valstybės biudžeto ir 60 000 Lt Privatizavimo fondo lėšos ir 6 905 600 Lt - PHARE lėšos.

1 lentelė

Panemunės PKP projektavimui ir statybai 2000-2004 metais skirtos lėšos

Eil. Nr.	Metai	Skirta lėšų (tūkst. Lt)	Iš jų (tūkst. Lt)		
			Iš valstybės biudžeto	Iš Privatizavimo fondo	PHARE lėšos
1.	2000	60,0		60,0 ²	
2.	2001	200,0	200,0 ³		
3.	2002	325,0	325,0 ⁴		
4.	2003	27 705,6	20 800,0 ⁵		6 905,6
5.	2004	13 813,0	13 813,0 ⁶		
	VISO	42 103,6	35 138,0	60,0	6 905,6

Lėšos Panemunės PKP statybos projekto įgyvendinimui buvo numatytos 1999-12-23 Finansiniame memorandume dėl finansinės paramos suteikimo projekto Nr. LI9916 vykdymui. Pagal 1999-12-23 Finansinį susitarimą PHARE projektui Nr.LI9916.01 „Panemunės pasienio kontrolės posto statyba“ buvo numatoma skirti 2,0 mln. EURO iš PHARE programos lėšų ir 3,0 mln. EURO valstybės lėšų, iš viso 5,0 mln. EURO. Projekto vykdymo eigoje, 1999-2004 metai, projekto vertė kito du kartus ir galutinio projekto finansavimas padidėjo iki 42 103 600 Lt (12 194 050 EURO), tai yra 144 proc. lyginant su 1999-12-23 Finansiniame susitarime numatytais projektui Nr.LI9916.01 „Panemunės pasienio kontrolės posto statyba“ skirti lėšomis.

Projekto finansavimo struktūros pokyčiai projekto įgyvendinimo laikotarpiu pateikiami 2 paveiksle.

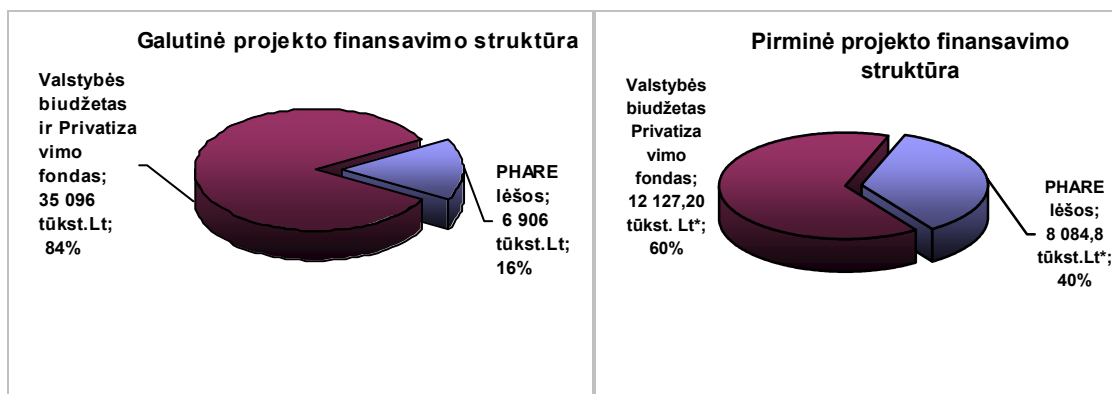
² LRV 2000-07-03 nutarimas Nr. 784 Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. vasario 21 d. nutarimo Nr. 181 "Dėl Valstybės investicijų 2000-2002 metų (2000 metai) programos" dalinio pakeitimo;

³ LRV 2001 m. gruodžio 11 d. nutarimas Nr. 1490 "Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 30 d. nutarimo Nr. 359 "Dėl Valstybės investicijų 2001-2003 metų programoje numatytų 2001 metams kapitalo investicijų paskirstymo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus" dalinio pakeitimo;

⁴ LRV 2002-03-05 nutarimas Nr.317 " Dėl Valstybės investicijų 2002-2004 metų programoje numatytų 2002 metams kapitalo investicijų paskirstymo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus“;

⁵ LRV 2003-01-29 nutarimas Nr.131" Dėl Valstybės investicijų 2003-2005 metų programoje numatytų 2003 metams kapitalo investicijų paskirstymo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus“;

⁶ LRV 2004-02-09 nutarimas Nr. 140 " Dėl Valstybės investicijų 2004-2006 metų programoje numatytų 2004 metams kapitalo investicijų paskirstymo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus“.

* suma tūkst. Lt pagal lito ir EURO kursų santykį 1999-12-23.

2 pav. Projekto finansavimo struktūros pokyčiai projekto įgyvendinimo laikotarpiu

Projekto įgyvendinimo laikotarpiu (1999-2004 metai) išliko nepakitusi tik PHARE lėšų suma - 2 mln. EURO (6 906 050 Lt pagal fiksuotą lito ir EURO kursų santykį). Galutinėje projekto vertėje ji sudarė 16 proc. viso projekto vertės (pirmajame 40 proc.). Atitinkamai valstybės biudžeto ir Privatizavimo fondo lėšos sudarė 84 proc. visos galutinės projekto vertės, jos išaugo lyginant su pirmine projekto verte (3 mln. EURO pagal Finansinį memorandumą) nuo 12 127 200 Lt iki 35 198 000 Lt arba nuo 60 iki 84 proc. viso projekto vertės.

Pagal Finansinį memorandumą Muitinės departamentas paskirtas Panemunės kelio posto statybą įgyvendinančia institucija, o Finansų ministerija yra PHARE nacionalinės programos koordinatore.

Panemunės PKP projekto vykdymas įvertintas Muitinės departamento vidaus audito tarnybos 2003-06-20 ataskaitoje, pagal šią ataskaitą buvo parengtas priemonių planas trūkumų pašalinimui, dalis rekomendacijų buvo įgyvendintos.

AUDITO PROCESAS

Audito objektas

Audito objektas - projekto „Panemunės pasienio kontrolės posto statyba“ organizavimas ir įgyvendinimas.

Audito tikslas

Audito tikslas įvertinti Panemunės PKP statybos projekto organizavimą ir vykdymą efektyvumo, ekonomiškumo ir rezultatyvumo požiūriu.

Audito mastas:

Auditas atliktas vertinant visą Panemunės pasienio kontrolės posto statybos projekto įgyvendinimo laikotarpį nuo 1999 metų iki 2004 m. rugsėjo 30 d. (kai kuriais atvejais naudoti dokumentai nuo 1994 metų).

Valstybinio audito ataskaitoje buvo nagrinėti šie klausimai:

- Pasienio kontrolės postų plėtros projektų finansavimui iš PHARE BAS programos gauti vertinimas racionalumo požiūriu;
- Panemunės PKP pakoreguoto projekto, atsižvelgiant į numatytą aplinkkelį, įgyvendinimo vertinimas ir statybos vietos pakeitimo problemų analizė;
- Panemunės PKP projekto įgyvendinimo priežiūros ir koordinavimo tinkamumo vertinimas;
- Projekto tikslų pasiekimo vertinimas;
- Viešųjų pirkimų vertinimas teisėtumo požiūriu;
- Lėšų projekto įgyvendinimui panaudojimo vertinimas ekonomiškumo ir efektyvumo požiūriais.

Ataskaitoje vertinti tiek pagrindinė rangos sutartis Nr.LI9916.01.01 (sudaryta tarp Europos komisijos, Muitinės departamento, rangovo), tiek ir su šios sutarties ir viso projekto įgyvendinimu susijusios sutartys pagal Panemunės PKP statybos projektą Nr.LI9916.01.01, išskyrus atskiru PHARE projektu LT 0004-02 „Veterinarijos ir fitosanitarijos pasienio veterinarijos postų modernizavimas“ vykdytus statybos darbus.

Duomenų surinkimo ir analizės metodai:

Audito duomenys rinkti naudojant dokumentinį, pokalbių, apklausų metodus, rinkti tiek kokybiniai, tiek ir kiekybiniai duomenys.

Surinktos informacijos analizei naudoti šie metodai:

- loginės analizės;
- palyginamosios analizės;
- sisteminės analizės;
- santykinės analizės;
- statistiniai.

Sąvokų išaiškinimas:

- Skirtinguose dokumentuose Panemunės pasienio postas yra įvardinamas skirtingai: „Panemunės muitinės postas“, „Panemunės kelio postas“, „Panemunės sienos perėjimo punktas“ ir panašiai, siekiant išvengti painiavos šioje audito ataskaitoje naudojamas terminas **„Panemunės pasienio kontrolės postas“** arba **„Panemunės PKP“**.
- „Panemunės pasienio kontrolės posto projektas“ apima visą Panemunės PKP statybos projekto Nr. LI9916.01.01 vykdymą nuo konkursų organizavimo iki galutinių statybos darbų, išskyrus atskiru PHARE projektu LT 0004-02 „Veterinarijos ir fitosanitarijos pasienio veterinarijos postų modernizavimas“ vykdytus statybos darbus.
- „fišė“ (arba fische) - 1999 m. gruodžio 23 d. LR Užsienio reikalų ministro ir Europos Komisijos delegacijos Lietuvoje atstovo pasirašyto Finansinio memorandumo dėl finansinės paramos suteikimo projekto **Nr.LI9916.01.01** priedas „Apibendrintas projekto aprašymas“.

- **„Pirmasis projektas“** – AB „Miestprojektas“ parengtas projektas pagal 2000-09-13 sutartį Nr. 6177 dėl Panemunės PKP statybos techninio projekto ir dokumentų konkursui parengimo ir pagal 2001-02-28 sutartį Nr. 6243 dėl Panemunės gyvenvietės bendrojo plano korektūros. **„Antrasis projektas“** - Pagal Muitinės departamento ir AB „Miestprojektas“ 2002-05-31 sudarytą projektavimo darbų sutartį Nr. 6177/2 pakoreguotas techninis projektas, kurio sąmatinė vertė – **29 927 877 Lt.**

AUDITO REZULTATAI

1. PROJEKTO ĮGYVENDINIMO PRIELAUDŲ VERTINIMAS

Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Rusijos Federacijos Vyriausybė 1995-02-24 Maskvoje pasirašė susitarimą dėl Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos valstybinės sienos perėjimo punktų. Šalys susitarė nustatyti 9 valstybinės sienos tarptautinius perėjimo punktus, tarp jų ir punktą Panemunė-Sovetską.

LR Užsienio reikalų ministras ir Europos Komisijos delegacijos Lietuvoje atstovas 1999 m. gruodžio 23 d. pasirašė Susitarimą (Finansinį memorandumą) dėl finansinės paramos suteikimo projekto Nr. LI9916.01 vykdymui. Pagal šį Finansinį susitarimą numatyta skirti 2 mln. EURO PHARE lėšų ir 3 mln. EURO valstybės lėšų Panemunės PKP statybai.

Lietuva nuo 1994 metų dalyvauja PHARE Bendradarbiavimo abipus sienos (toliau - BAS) programoje. Pagal šią programą infrastruktūriniais projektams 1999 metais buvo numatyta skirti 2 mln. EURO. Norint juos panaudoti, reikėjo paruošti konkrečius projektus ir užsitikrinti ne mažesnę kaip 25% nacionalinį kofinansavimą.

Panemunės ir Ramoniškių postuose 1999-08-05 įvyko susitikimas tarp šių muitinės postų darbuotojų ir PHARE BAS projekto ekspertų, kurio metu aptarta Muitinės departamento finansavimui iš 1999 metų PHARE BAS programos ruošiami projektai. Susitikimo išvados ir rekomendacijos:

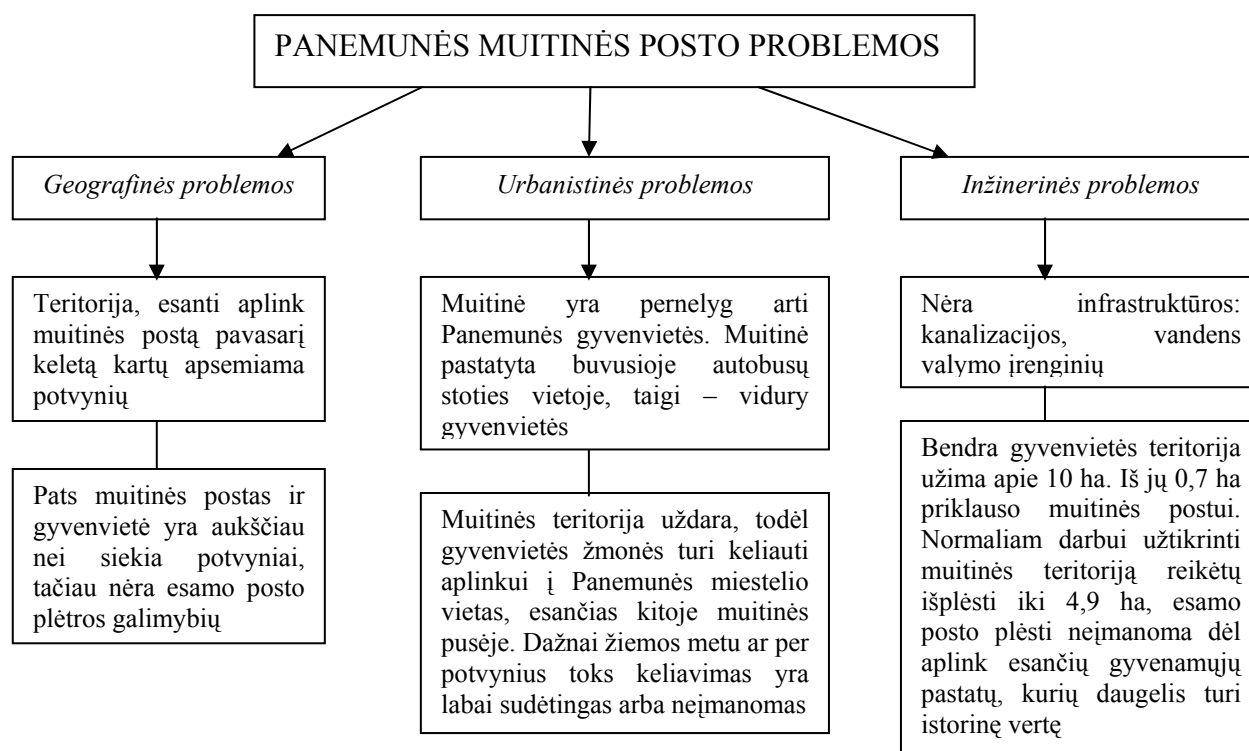
- Muitinės departamento duomenimis, 1999 – 2001 metais pagrindinį dėmesį reikėtų skirti Panemunės ir Ramoniškių postų infrastruktūros plėtrai.
- Lietuvos sienų su Rusijos Federacija stiprinimas atitinka 1999 metų PHARE BAS programos finansuojamus sektorius ir Europos Komisijos prioritetus.
- Atsižvelgiant į nevienodą Panemunės ir Ramoniškių postų plėtros projektų parengimo lygį, rekomenduota strategiją įgyvendinti trimis etapais (žr. 2 lentelę).

PHARE BAS programos ekspertų išvadų ir rekomendacijų apibendrinimas dėl projektų, 1999 metais PHARE finansavimui gauti

I etapas Panemunės posto infrastruktūros plėtra		II etapas Rimoniškių posto plėtra		III etapas Tilto Panemunė-Sovetsk rekonstrukcija (Panemunės posto II etapas)	
Išvada	Rekomendacija	Išvada	Rekomendacija	Išvada	Rekomendacija
Projektas turi būti paruoštas įgyvendinimui iki 1999 m. pabaigos. Yra parengtas techninis būsimos postų projekto, numatytas projekto biudžetas, surinkta informacija apie transporto srautus	Siūlomas įtraukti į PHARE BAS programos 1999 m. finansuojamų projektų sąrašą tolesnei atrankai	Projektas neatitinka 1999 m. PHARE BAS programos reikalavimų dėl paruošimo įgyvendinti iki 1999 m. pabaigos, projekto apimtys ir išipareigojimo dėl bendro finansavimo (techninis projektas neparengtas, nėra informacijos apie transporto srautus, siena su Kaliningradu nedemaruota, nėra informacijos dėl bendro finansavimo išipareigojimo)	Gali būti siūlomas PHARE 2000 m. finansavimui, jei artimiausiu laiku bus galutinai demarkuota siena su Kaliningradu	Norint pradėti projekto įgyvendinimą, būtinas politinis sprendimas dėl tilto demarkacijos ir Kaliningrado srities išipareigojimas prisidėti prie tilto rekonstrukcijos darbų	Pasirašius reikalingas sutartis, siūlyti 2001 m. bendros PHARE-TACIS programos finansavimui

Projektiniai pasiūlymai buvo pradėti rengti 1994 metais, viename iš jų siūlyta perkelti muitinės teritoriją nuo A12 kelio užimant nenaudojamą pievą, tokiu būdu Panemunės postą supantys namai nebūtų atskirti nuo likusios gyvenvietės dalies, išsaugotas istorinis gyvenvietės centras.

Susitikime buvo aptarta Panemunės muitinės posto situacija, kuri yra sudėtinga tiek geografiniu, tiek urbanistiniu, tiek inžineriniu požiūriu (žr. 3 pav.).

3 pav. Panemunės muitinės posto problemos

Susitikime nutarta, kad prioritetą laike reikėtų teikti Panemunės postui, nes jo plėtros projekto paruošimas daug labiau pasistūmėjęs į priekį ir projektas galėtų būti pradėtas įgyvendinti jau 2000 metų pradžioje.

IŠVADOS:

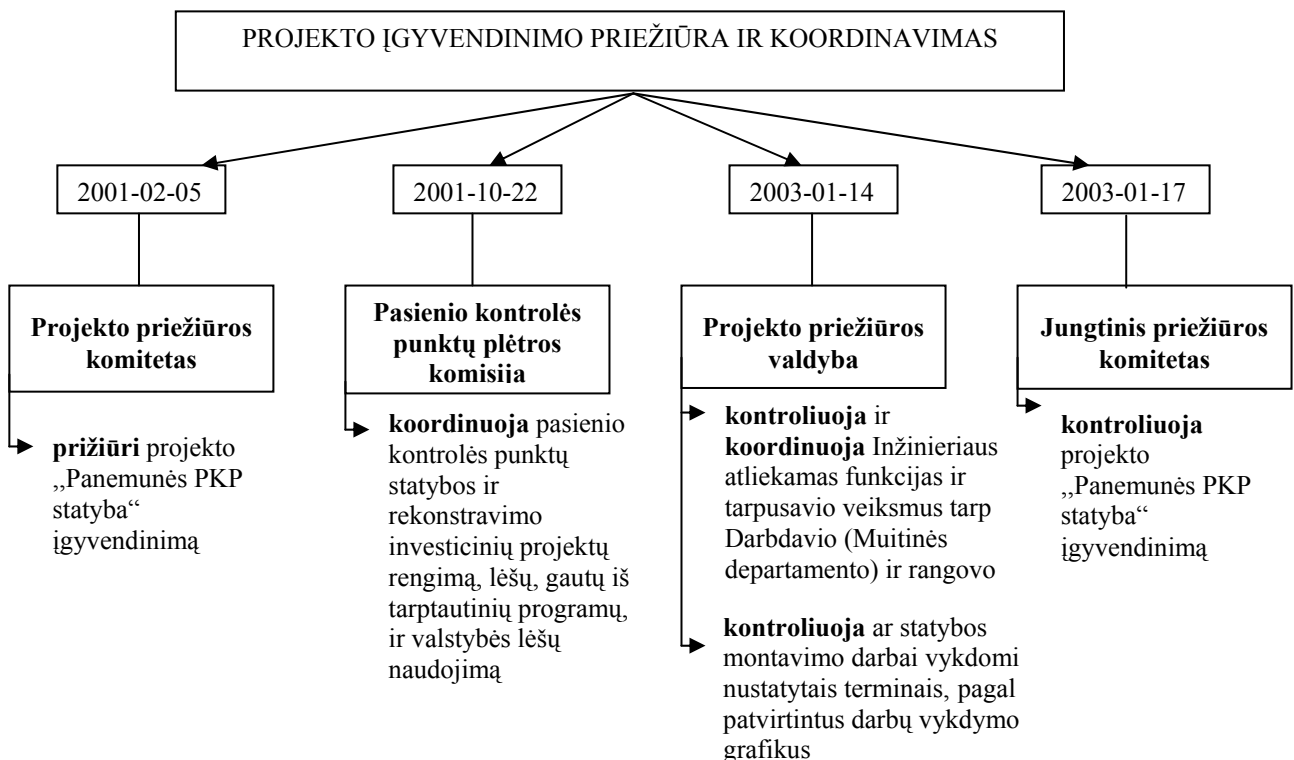
1. Yra rizika, kad Panemunės PKP plėtros projektas nebuvo optimaliausias, nes projektas atrinktas ir teiktas PHARE finansavimui gauti, remiantis netinkamu ir nepakankamu kriterijumi – laiku.

2. Pirmasis Panemunės PKP projekto įgyvendinimas buvo rizikingas, nes priimtas neatsižvelgiant į geografines, urbanistines ir inžinerines problemas dėl kurių plėsti posto šiais aspektais neįmanoma.

2. PROJEKTO ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪROS IR KOORDINAVIMO VERTINIMAS

Pagal Finansinį memorandumą Muitinės departamentas paskirtas Panemunės kelio posto statybą **įgyvendinančia** institucija, o Finansų ministerija yra PHARE nacionalinės programos **koordinatore**. Pagal 2001-10-01 Vyriausybės nutarimą „Dėl pasienio punktų plėtros strateginio plano“ Nr. 1176, Muitinės departamentas paskirtas **atsakinga** institucija už kelių pasienio kontrolės punktų plėtrą, lėšų, gautų iš tarptautinių programų, ir valstybės lėšų naudojimą.

Panemunės PKP statybos projekto įgyvendinimo priežiūra ir koordinavimas atvaizduotas 4 pav.

4 pav. Projekto įgyvendinimo priežiūra ir koordinavimas

Vyriausybės 2002-04-22 nutarimu Nr.562 Transporto investicijų direkcijai pavedus pasienio kontrolės punktų projektavimo ir statybos užsakovo funkcijas, Panemunės PKP užsakovo funkcijas ir toliau vykdė Muitinės departamentas, nes tarptautinis projektas jau buvo pradėtas ir įgyvendinamas.

Finansinis memorandumas pasirašytas 1999-12-23, o jungtinis priežiūros komitetas sudarytas praėjus daugiau nei trims metams. Nors darbai buvo pradėti 2002 metų birželį, bet tik 2003-01-17, sukūrus jungtinį priežiūros komitetą, buvo baigta formuoti projekto įgyvendinimo išorinės ir vidinės kontrolės ir koordinavimo sistema.

Muitinės departamento direktorius 2002-12-11 įsakymu „Dėl Panemunės pasienio kontrolės punkto statybos užsakovo funkcijų perdavimo Klaipėdos teritorinei muitinei ir techninės priežiūros vykdymo“ Nr.797 pavedė Klaipėdos teritorinei muitinei – juridiniam asmeniui, kuris nebuvo sutarties šalimi - vykdyti Panemunės pasienio kontrolės punkto statybos **užsakovo** funkcijas. Įsakymo vykdymo kontrolė pavesta Muitinės departamento direktoriaus pavaduotojui.

Muitinės departamento direktorius pavedė Klaipėdos teritorinei muitinei: skirti lėšas ir apmokėti už inžinieriaus funkcijų ir statybos techninės priežiūros ir statinio projekto vykdymo priežiūros darbus; pagal pateiktas sąskaitas-faktūras apmokėti rangovui UAB „Kamesta“ už atliktus statybos darbus ir UAB „Projektų ekspertizė“ už atliktas ekspertizes; organizuoti statybos techninę priežiūrą, inžinieriaus funkcijų vykdymą ir statinio projekto vykdymo priežiūrą, samdyti atestuotus fizinius ar juridinius asmenis, kontroliuoti jų veiklą ir atlikti mokėjimus pagal pasirašytas sutartis.

IŠVADA:

Yra rizika, kad projekto įgyvendinimo išorinės ir vidinės kontrolės ir koordinavimo sistema buvo neefektyvi, nes ji baigta formuoti tik 2003-01-17, nors statybos darbai pradėti 2002 metų birželio mėnesį.

3. STATYBOS PROJEKTO VIETOS PARINKIMO VERTINIMAS

Pirmoji projektavimo sutartis tarp Muitinės departamento ir AB „Miestprojektas“ buvo pasirašyta 2000-09-13. Panemunės PKP detalaus plano viešas aptarimas su visuomene įvyko 2001-01-09. AB „Miestprojektas“ pristatė pirmojo projekto parengtus sprendimus ir eismo organizavimą. Panemunės PKP projekto plotas buvo 5,17 ha, viena sklypo riba – gyvenamasis rajonas, kita – regioninis parkas, teritoriją siūlyta pakelti 3 metrais. Planuojama PKP teritorija buvo šiaurės – vakarinėje Panemunės miestelio pusėje.

Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos atsakingi pareigūnai įvairiais lygiais diskutavo apie naujo tilto per Nemuną statybą:

- Kaliningrade 2001-09-21 vykusiame susitikime, kurį inicijavo Rusijos pusės kelininkų atstovai, tarp Kaliningrado srities gubernatoriaus ir Lietuvos delegacijos, kuriai vadovavo susisiekimo viceministras, buvo kalbama apie galimą Panemunės-Sovetsko apvažiavimo vietą, kuri nesutampa su dabartinio tilto per Nemuną vieta, bet nei apvažiavimo kelių, nei tilto projektinė dokumentacija nepradėta rengti, neišspręstos finansavimo problemos. Abi šalys pažymėjo, kad tai ilgalaikiai darbai.
- Lietuvos ir Rusijos transporto ministerijų, pasienio ir muitinių tarnybų pasitarimas įvyko Vilniuje, 2002 m. sausio 17 ir 18 d. Rusijos Federacija patvirtino savo poziciją dėl aplinkkelio ir naujo tilto per Nemuną statybos ir akcentavo, kad Karalienės Luizos tiltas bus remontuojamas 2002-2003 metais ir skirtas tik pėsčiųjų, dviratininkų ir maršrutinių autobusų eismui.

Pagal audito metu surinktus duomenis, pirmą kartą apie naujo tilto statybą užsimenama 2000-03-28 Muitinės departamento rašte URM: „blogo tilto per Nemuną (Sovetskai-Panemunė) priklausančio Rusijos Federacijai, būklė. Tiltu būklė tokia grėsminga, kad vis dažniau girdime Rusijos nuomonę, jog reikia statyti naują tiltą, deia, apie jo galimą vietą informacijos neturime. Šios problemos glaudžiai susijusios su Panemunės kelio posto žemės sklypo parinkimu statybai, nes negalima statyti pasienio posto, jeigu bus uždarytas tiltas“.

Tiltas yra Rusijos Federacijos nuosavybė, todėl, siekiant išsiaiškinti planus šio tilto atžvilgiu, Muitinės departamentas kreipėsi į Rusijos Federacijos Valstybinį muitinės komitetą, iškėlė šį klausimą abiejų šalių muitinių vadovų susitikime, kuris vyko Lietuvoje 2000 m. lapkričio 22-24 d., bet konkretaus atsakymo negauta. Muitinės departamentas taip pat nesulaukė atsakymų iš Užsienio reikalų ministerijos į raštus, kuriais išreiškė susirūpinimą ir prašė sužinoti oficialią Rusijos Federacijos poziciją dėl esamo tilto per Nemuną būklės ir apie galimas jo perspektyvas.

Panemunės pasienio kontrolės posto projekto pristatymo metu 2001 m. sausio 22 d. Muitinės departamente Europos Komisijos atstovas išreiškė savo nuomonę dėl Panemunės PKP. Jo įsitikinimu, problemos iškilusios projektavimo metu turėjo būti svarstomos prieš tris metus, projektas yra tik ankstyvojoje projektavimo stadijoje. Taip pat jis iškėlė lėšų klausimą, pažymėjo laiko stoką. Europos Komisijos atstovas nurodė, kad pagal 1999-12-23 pasirašyto Finansinio memorandumo sąlygas, vėliausiai iki 2001-12-15 turi būti pasirašyta statybos rangos sutartis tarp Europos Komisijos ir laimėjusio tarptautinį konkursą statybos rangovo, o pasirašyti sutartį laiku beveik neįmanoma, ir jis pasiūlė lėšas skirti kitam realiam projektui, ieškoti alternatyvių projektų Lietuvos – Rusijos pasienyje.

Užsienio reikalų ministerijai keletą kartų oficialiai patikinus Muitinės departamentą, kad Panemunėje būtina statyti naują pasienio postą, atitinkantį ES reikalavimus, buvo tęsiamas šio investicinio projekto įgyvendinimas, nepaisant to, kad Europos Komisijos atstovas siūlė lėšas skirti realiam alternatyviam projektui Lietuvos – Rusijos pasienyje. Atkreiptas dėmesys į tai, kad 2001-02-26

Užsienio reikalų viceministrė raštu informavo Vyriausybę, jog naujo tilto statyba per Nemuną Ilgalaikio bendradarbiavimo taryboje yra numatyta kaip ilgalaikės 10 – 15 metų perspektyvos projektas.

URM 2001-05-18 raštu dar kartą Muitinės departamentui primygtinai nurodė, jog reikia imtis neatidėliotinių priemonių, kad sutartis Panemunės pasienio kelio posto statybai būtų laiku pasirašyta, nes pagal tai bus sprendžiama apie Lietuvos gebėjimus stojant į Europos Sąjungą, bet informacijos apie Karalienės Luizos tiltą ar naują tiltą nepateikė.

Taigi, URM laikėsi pozicijos, kad sutartis Panemunės pasienio kelio posto statybai būtų pasirašyta laiku, nors Rusijos pozicija dėl naujo tilto buvo ir yra neaiški.

Po ilgų diskusijų apie Panemunės PKP vietos keitimą dėl galimo naujo tilto statybos, ir su šiuo projektu susijusių institucijų atstovų daugelio susitikimų, **2001-10-24 Susisiekimo ministerijoje, Pasienio kontrolės punktų plėtros komisija nutarė pritariti Panemunės PKP plėtrai, jo statybos projektą pakoregavus, įvertinant numatomo aplinkkelio svarbą.** Sprendimą įtakojo tai, kad Rusijos pusė nesiruošia plėsti Sovetske esančio pasienio kontrolės punkto ir siūlo statyti aplinkkelį, prie kurio įkurti naują pasienio kontrolės punktą. Priimant sprendimą, buvo įvertinta ir tai, kad Karalienės Luizos tilto, kaip teigė Susisiekimo ministerijos atstovai, nenumatoma rekonstruoti.

Pastebėjimas: Karalienės Luizos tiltas jau yra rekonstruotas, o apie naujo tilto konkrečius statybų planus informacijos nėra.

2001-11-21 Pasienio kontrolės punktų plėtros komisija pritarė 2001-10-24 posėdžio nutarimui, t.y. statyti postą naujoje vietoje, nors oficiali Rusijos Federacijos pozicija dėl tilto perspektyvų nebuvo tiksliai žinoma.

Nors statybos sutartis su UAB „Kamesta“ buvo pasirašyta Finansiniame memorandume nustatytu laiku t.y. 2001-12-14, tačiau, iškilus Panemunės aplinkkelio ir naujo tilto per Nemuną statybos problemoms, nebuvo galutinio sprendimo, kokios apimties ir kur bus vykdoma statyba.

Sprendžiant statybos vietos parinkimo problemą, 2002-03-05 Finansų ministerijoje įvyko susijusių institucijų atstovų susitikimas, kuriame siūlyta Susisiekimo ministerijai kartu su Lietuvos automobilių kelių direkcija parengti medžiagą dėl esamo kelio ir būsimo aplinkkelio susikirtimo taško nustatymo. Finansų ministerija, kaip PHARE nacionalinės programos koordinatorė, pavedė Tauragės apskrities viršininko administracijai ir Lietuvos automobilių kelių direkcijai iki 2002-03-15 Muitinės departamentui pateikti galimą PKP statybos vietą.

Tauragės apskrities viršininko administracija ir Lietuvos automobilių kelių direkcija 2002 m. kovo 14 d. raštu pateikė Muitinės departamentui Panemunės PKP du statybos vietos variantus:

1. 9,55 ha laisvas valstybės žemės fondo sklypas;
2. du privačios žemės sklypai.

Pastebėjimas: Privačios žemės paėmimas visuomenės poreikiams yra sudėtingesnis ir ilgesnis procesas negu skiriant valstybinę žemę.

Muitinės departamentas, atsižvelgdamas į Pagėgių savivaldybės ir Tauragės apskrities ir Lietuvos automobilių kelių direkcijos pateiktus pasiūlymus dėl statybos vietos, parengė LR Vyriausybės nutarimo projektą „Dėl žemės sklypo suteikimo naudotis Tauragės teritorinei muitinei“, skirdamas pirmenybę valstybinės žemės sklypui. Priimant sprendimą dėl sklypo, neatlikti pagrindžiantys skaičiavimai, privačios žemės privalumų ir trūkumų analizė, taigi, sprendimas priimtas atsižvelgiant tik į žemės nuosavybės formą.

LR Vyriausybė 2002-04-04 priėmė nutarimą Nr. 463 „Dėl žemės sklypo Panemunės pasienio kontrolės punktui statyti“, pagal kurį Tauragės apskrities viršininkui pavedama priimti sprendimą dėl 6 hektarų valstybinės žemės sklypo prie Panemunės plento ir koordinacių tinklelio susikirtimo taško 6109/368 perdavimo Tauragės teritorinei muitinei neterminuotai naudotis – Panemunės PKP statyti.

Pastebėjimas: Naujoji Panemunės PKP statybos vieta yra potvynių užliejamoje pievoje, apie 2 km. nuo valstybės sienos į Lietuvos Respublikos gilumą.

Muitinės departamento atstovų teigimu, Panemunės PKP vieta buvo pakeista ne Muitinės departamento iniciatyva, jis vykdė LR Vyriausybės nutarimus. Vyriausybės 2002-04-04 nutarimo Nr. 463 projekto „Dėl žemės sklypo Panemunės pasienio kontrolės punktui statyti“ užuomazgos buvo 2002 vasario 12d., kuomet Vyriausybės strateginio planavimo komitetas pavedė Muitinės departamentui iki 2002 m. kovo 1 d. nustatyta tvarka parengti ir pateikti Vyriausybei atitinkamo sprendimo dėl žemės sklypo Panemunės pasienio kontrolės punktui suteikimo projektą. Šis punktas į strateginio planavimo komiteto protokolą buvo pasiūlytas Muitinės departamento. Taigi, minėto nutarimo projekto paruošimas buvo pavestas Muitinės departamentui, jo paties iniciatyva.

Muitinės departamentas 2002-04-03 raštu kreipėsi į Finansų ministeriją kaip PHARE nacionalinės programos koordinatorių su prašymu kreiptis į Europos Komisijos delegaciją Lietuvoje dėl lėšų, kurias skyrė PHARE programa, įsisavinimo termino pratęsimo iki 2003-12-15. Finansinio memorandumo priedas dėl PHARE lėšų įsisavinimo termino pratęsimo iki 2003-12-15 pasirašytas 2002-12-03. Iki termino pratęsimo, buvo atlikti tokie veiksmai:

- sutartis Nr. 6177/1 su AB „Miestprojektas“, kurios pagrindu skubos tvarka parengtas Panemunės sienos perėjimo punkto teritorijos detalusis planas, pasirašyta 2002-04-24,
- sutartis Nr. 6177/2 su AB „Miestprojektas“ pasirašyta 2002-05-31 dėl Panemunės kelio posto techninio parengimo: teritorijos suplanavimo ir pastatų išdėstymo maketas, žemės darbų kartograma, sudarytas sklypo planas,
- detalus planas, žemės sklypo duomenys ir sąlygos, patvirtinta 2002-07-04,
- UAB „Projektų ekspertizė“ 2002-11-19 pateikė išvadą, kad projektas rekomenduojamas tvirtinti, projekto sąmatinė vertė – 29,9 mln. Lt,
- Muitinės departamentas 2002-11-27 įsakymu Nr. 768 patvirtino Panemunės PKP techninę dokumentaciją.

Valstybės sienos apsaugos tarnyba (toliau – VSAT) rašte Muitinės departamentui nurodė, kad nauja PKP statybos vieta atitinka tik muitinės terminalo sąlygas, todėl čia vykdyti pasienio kontrolės nėra galimybių dėl šių priežasčių:

- asmenys ir transporto priemonės, atvykdami į LR, privalo būti tikrinami kuo arčiau valstybės sienos linijos;

- asmenys ir transporto priemonės, atvykdami į LR, iki pasienio tikrinimo negali kontaktuoti su asmenimis, kurie yra netikrinami, t.y. Panemunės miestelio gyventojai. Analogiška situacija yra ir su išvykimu iš Lietuvos Respublikos.

Pastebėjimas: PKP veiklos sąlygos 2002-10-30 papildytos nuostatomis, numatančiomis nuo naujo Panemunės PKP atidarymo datos taikyti tokį pasienio režimą, kad iš Panemunės PKP esančio apie 2 km. į LR gilumą nuo valstybės sienos, pasienio formalumams atlikti į Sovietų PKP vyktų ne daugiau kaip 8 krovinių transporto priemonės, kurias iki Karalienės Luizos tilto lydėtų VSAT ar/ir muitinės pareigūnai. Minėtas režimas taikomas kol bus sukurta tinkama infrastruktūra t.y. pastatytas naujas tiltas per Nemuną ir aplinkkelis.

Pasienio kontrolė vykdoma senojoje rekonstruotoje muitinės vietoje.

IŠVADOS:

1. Panemunės PKP statybos vieta buvo keičiama, neturint tikslios informacijos apie Rusijos Federacijos planus dėl naujojo tilto statybos ir nesant tilto projekto.

2. Panemunės sienos perėjimo statybos rangos sutartis su UAB „Kamesta“ pasirašyta nesant sprendimo dėl statybos vietos.

3. Pasirinkta nauja Panemunės PKP statybos vieta iš dviejų variantų, neatlikus ekonominių skaičiavimų ir situacijos analizės, o tik atsižvelgus į žemės nuosavybės formą.

4. Nebuvo aiškiai nustatyta institucijų atsakomybė už tinkamą Panemunės PKP projekto įgyvendinimą ir institucijų veiksmai nebuvo pakankamai koordinuojami.

4. PROJEKTO VYKDYMO TIKSLŲ IR JŲ PASIEKIMO VERTINIMO KRITERIJŲ VERTINIMAS

Panemunės PKP statybos projekto tikslai yra įvardinami dvejuose dokumentuose:

1. Finansinio memorandumo sudaryto 1999-12-23 tarp LR ir Europos Komisijos prieduose.
2. Valstybės kapitalo investicijų 2003 ir 2004 metų projektuose „Panemunės PKP statyba“ (toliau - VIP arba 2003, 2004 metų investicijų projektai).

Finansinio memorandumo dėl finansinės paramos suteikimo projekto Nr. LI9916 vykdymui priede „Apibendrintas projekto aprašymas“ (fišė) šio projekto **tikslai** yra įvardinti tokie:

1. Pagerinti pasienio perėjimo punkto pralaidumą, infrastruktūrą ir darbo sąlygas Panemunės sienos perėjimo punkte su Kaliningradu (Sovetskai, Rusija);

2. Sumažinti transporto, laukiančio muitinio įforminimo ir procedūrų, atliekamų kitų valstybės kontrolės agentūrų, dirbančių pasienyje, laukimo laiką;

3. Sustiprinti muitinės kovos su kontrabanda kontrolę;

4. Pagerinti priemones ir darbo sąlygas prekybininkams, keleiviams ir pasienio kontrolės personalui;

5. Sumažinti nepalankių vietinių sąlygų poveikį ir pagerinti vietinę aplinką, socialines ir ekonomines sąlygas.

Šių tikslų pasiekimo kriterijai yra įvardinti loginėje projekto matricoje (dokumentas yra tik anglų kalba), tačiau jie yra bendro pobūdžio, nenustatantys tikslų pasiekimo vertinimo kiekybinių ar kokybinių kriterijų (žr. 3 lentelę).

3 lentelė

Panemunės PKP statybos projekto įgyvendinimo tikslų pasiekimo kriterijai pagal Finansinį memorandumą

Tiesioginiai tikslai	Pasiekimo rodiklis
Padidinti pasienio posto pralaidumą	1. Padidėjęs pasienio postą kirtusių transporto priemonių skaičius. 2. Padidėjęs įformintų muitinės procedūrų skaičius. 3. Sumažintas laukimo laikas.
Suprojektuoti ir pastatyti naują pasienio kontrolės postą Panemunėje	Naujo posto pastatymas.
Apsaugoti istorinį Panemunės centrą	Egzistuojančio posto nugriovimas ir miesto aikštės iškilmingas atidarymas.

Panemunės PKP 2003, 2004 metų investicijų projektuose nustatyti šie investicijų projekto įgyvendinimo rezultatai ir vertinimo kriterijai:

- Vyksta gerai organizuotas krovinių tikrinimas, organizuočiau vyksta kitos pasienio kontrolės funkcijos.
- Verslo atstovai greitai gauna tikslią, išsamią ir objektyvią informaciją.
- Sumažėję transporto, ryšių ir kt. išlaidos.
- Sumažėja automašinių eilės pasienyje.
- Posto veiklos informacija ir kontrolė įjungiami į vieningą kontrolės sistemą ASYCUDA.
- Posto pralaidumas 1000 – 1500 įvairių automobilių per parą į abi puses.

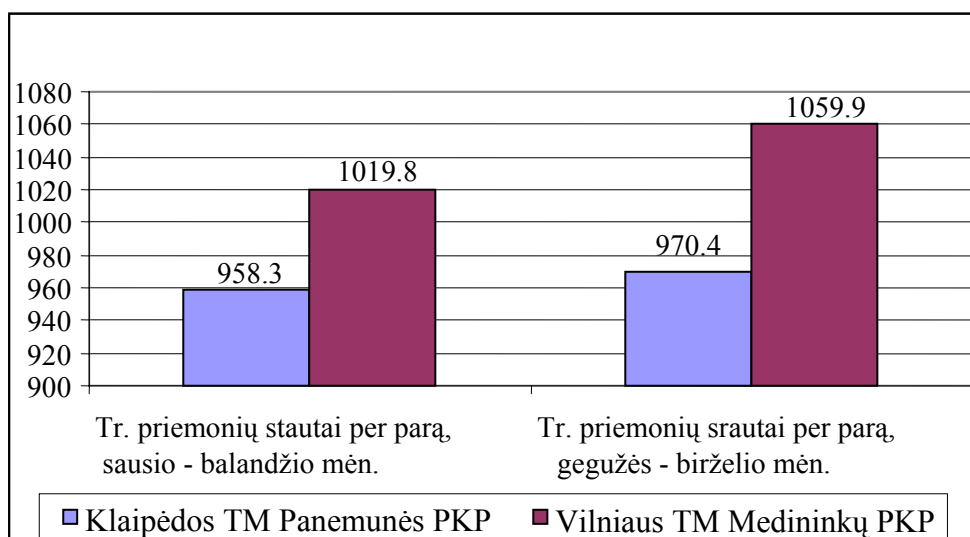
Investicijų projekte įvardinti projekto įgyvendinimo rezultatai ir kriterijai, tačiau jie yra abstraktūs, deklaratyvaus pobūdžio ir nepagrįsti analize.

Nustatytas siekiamų rezultatų vertinimo kriterijus „Posto pralaidumas 1000 – 1500 įvairių automobilių per parą į abi puses“ nesuteikia galimybės daryti palyginimų ir vertinti veiklos rezultatyvumo. Projekte nenurodoma, koks buvo senojo posto pralaidumas, kiek užtrunka pasienio kontrolės procedūros ir kiek jos sutrumpės pradėjus eksploatuoti naująjį pasienio postą. Projekte nepateikta situacijos analizė: kiek padidės posto pralaidumas įgyvendinus investicinį projektą, kiek sutrumpės eilės pasienyje ir pan.

Taip pat investiciniame projekte, apibūdinant investicijų į pasienio posto statybą ir rekonstrukciją atsipirkimą, pateikiami nepakankamai konkretūs projekto įgyvendinimo rezultatai ir kriterijai - investicijų projekte nurodoma, kad sumažės finansinės sąnaudos (kompiuterinių tinklų įdiegimui, jų aptarnavimui, transporto, ryšių ir kt. išlaidos), tačiau kiek jos sumažės nėra nurodoma.

Panemunės kelio posto viršininkas paaiškino, kad šiuo metu vidutiniškai per dieną posto pralaidumas yra 100 – 150 automobilių į abi puses, pėsčiųjų 1000 – 1500. Lyginant su praėjusiais metais posto pralaidumas išliko toks pats (išskyrus padidėjusį srautą gegužės mėnesį dėl Lietuvos stojimo į ES). Nors naujasis postas galėtų aptarnauti ir didesnį automobilių srautą, pagrindinė problema trukdanti tai pasiekti - Rusijos Federacijos negalėjimas aptarnauti didesnio automobilių kiekio.

Siekiant įvertinti Panemunės PKP pralaidumą, auditoriai pagal Muitinės departamento pateiktą statistinę informaciją, palygino transporto srautų pokyčius Panemunės PKP ir Medininkų PKP. Palyginimas pateikiamas 5 pav.

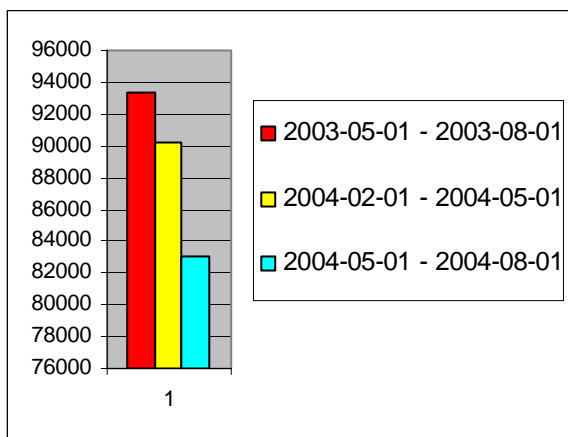

5 pav. Transporto priemonių srautai per parą Medininkų ir Panemunės kelio postuose 2004 metais, prieš ir po stojimo į ES

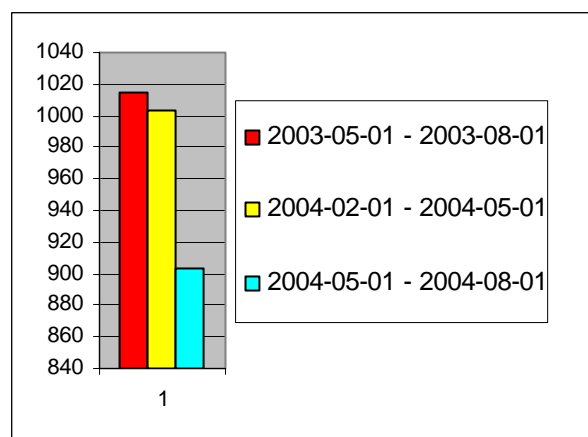
Faktiškai Medininkų PKP transporto priemonių srautas po 2004-05-01 padidėjo apie 4 proc., o Panemunės PKP apie 1,3 proc.

Pastebėjimas: Atsižvelgiant į santykinius transporto priemonių judėjimo srautų pokyčius po Lietuvos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą, nėra pagrindo teigti, kad Panemunės PKP pralaidumas padidėjo dėl naujo posto pastatymo ir senojo posto rekonstrukcijos.

Analizuojant Muitinės departamento 2004-08-19 pateiktus duomenis apie transporto srautus per Panemunės PKP 2003-05-01 - 2004-08-01 laikotarpiu stebimos transporto srauto mažėjimo tendencijos (žr.6 ir 7 pav.):

6 pav. Transporto srautas per Panemunės PKP absoliučiais skaičiais

7 pav. Transporto priemonių vid. skaičius per parą Panemunės PKP

Taip pat iš pateiktų duomenų stebimas išlaidų transportui, ryšiams padidėjimas nuo naujojo PKP veiklos pradžios. Šių išlaidų padidėjimas iš dalies susijęs su vykdoma krovinių automobilių palyda.

IŠVADOS:

1. Panemunės PKP investiciniame projekte tikslai suformuluoti nekonkrečiai, nenumatyti tikslų pasiekimo vertinimo kiekybiniai ar kokybiniai kriterijai, o vienintelis konkretus nustatytas kiekybinis kriterijus „Posto pralaidumas 1000 – 1500 įvairių automobilių per parą į abi puses“ nepasiektas.

2. Panemunės pasienio kontrolės posto pralaidumas nuo 2004-05-01 nepadidėjo.

3. Panemunės PKP investiciniame projekte nustatyti vertinimo kriterijai „Sumažėjusios transporto, ryšių ir kt. išlaidos“ nepagrįsti skaičiavimais, o šios išlaidos nuo 2004-05-01 iš dalies padidėjo dėl vykdomos krovinių automobilių palydos.

5. VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ VERTINIMAS

2000 metų pradžioje Muitinės departamentas, vykdydamas 1999 m. gruodžio 23 d. Finansinio memorandumo įpareigojimus dėl projekto „LI9916.01.01 Panemunės sienos perėjimo punkto statyba“, pradėjo tarptautinio projekto įgyvendinimo darbus.

Šio projekto įgyvendinimo eigoje 1999 - 2004 metais vykdyti 6 pirkimai:

- 3 projektavimo darbų pirkimai;
- Statybos darbų tarptautinis viešojo pirkimo konkursas;
- Inžinierinės statybos darbų priežiūros paslaugų viešasis pirkimas;
- Infrastruktūros darbų pirkimas.

Detaliau ataskaitoje nagrinėjami tik tie viešieji pirkimai, kuriuose auditoriai pastebėjo trūkumus.

5.1. Inžinierinės statybos darbų priežiūros paslaugų viešasis pirkimas

2002-12-12 Klaipėdos teritorinės muitinės viršininko įsakymu Nr.386 sudaryta viešojo pirkimo komisija Panemunės PKP statybos techninio prižiūrėtojo ir „Inžinieriaus“ funkcijų (pagal Tarptautinės inžinierių konsultantų federacijos – FIDIC reglamentuojamas rangos sąlygas) vykdytojo paslaugoms pirkti.

Konkurso sąlygos patvirtintos 2003-01-13 Sąlygose aiškiai nurodyti nugalėtojo išrinkimo kriterijai, tik dalyje „Pretendento pasiūlymo turinys“ nurodyta – „Pretendento pageidaujama suma (kainos kalkuliacija litais su PVM) už „Inžinieriaus“ ir statybos techninio prižiūrėtojo paslaugas“. Taip pat sąlygose nurodyta tiksli vokų su konkurso pasiūlymais atplėšimo vieta, data ir valanda.

Pastebėjimas: Viešųjų pirkimų įstatymo (2002-11-22 redakcija) 19str. 1d. 5p. reikalaujama, kad konkurso dokumentuose būtų nurodyta tiksli vokų su konkurso pasiūlymais atplėšimo vieta, data ir valanda.

Konkursui gauti 4 pretendentų siūlymai: UAB „Gairija“, AB „Klaipėdos hidrotechnika“, UAB „Pastatų konstrukcijos“ ir AB „Pramprojektas“. Mažiausią paslaugų kainą pasiūlė UAB „Pastatų konstrukcijos“ – 20 414 Lt už mėnesį.

Pastebėjimas: Pasiūlymų vertinime ir palyginimo aprašyme (priedas prie 2003-04-08 patvirtintos viešojo pirkimo procedūrų ataskaitos) nurodoma, kad siūlymų vertinimo kriterijus – pasiūlyta mažiausia kaina, nors Viešųjų pirkimų įstatymo (2002-11-22 redakcija) 19str. 1d. 5p. reikalaujama, kad konkurso dokumentuose būtų nurodyti konkurso pasiūlymų vertinimo kriterijai ir sąlygos.

Sutartis su UAB „Pastatų konstrukcijos“ pasirašyta 2003-03-28 - 2003-12-31 laikotarpiui, numatant sutarties pratęsimą iki statomo objekto statybos užbaigimo.

IŠVADA:

Vykdam Inžinerinės statybos darbų priežiūros paslaugų viešąjį pirkimą pažeisti Viešųjų pirkimų įstatymo (2002-11-22 redakcija) 19 str. 1d. 5p. reikalavimai, konkurso dokumentuose nenurodyta vokų atplėšimo tiksli data, vieta ir laikas, ir nenurodyti laimėtojo išrinkimo kriterijai.

5.2. Infrastruktūros darbų pirkimas

2004-04-14 Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos direktoriaus įsakymu Nr. 1B-335 buvo sudaryta infrastruktūros objektų, numatytų pasienio kontrolės punkto techniniame projekte viešojo pirkimo komisija.

Pastebėjimas: Konkurso dokumentuose nėra reikalaujama pateikti dokumentų, kuriais remiantis, viešojo pirkimo komisija galėtų įsitikinti, kad supaprastinto pirkimo dalyvis bus pajėgus įvykdyti pirkimo sutartį, kaip to reikalauja Viešųjų pirkimų įstatymo 72 str.

Sutartis sudaryta su konkurso laimėtoju UAB „Kamesta“ yra įvykdyta, todėl auditorių nuomone, Viešųjų pirkimų įstatymo 72 str. reikalavimų nesilaikymas pasekmių nesukėlė.

6. LĖŠŲ PROJEKTO ĮGYVENDINIMUI PANAUDOJIMO VERTINIMAS

Panemunės PKP projektavimui ir statybai nuo 2000-01-01 iki 2004-07-02 panaudota 42 061 601 Lt. Iš jų 35 096 000 Lt valstybės biudžeto lėšos, 60 000 Lt Privatizavimo fondo lėšos ir 6 905 600 Lt PHARE lėšos. Liko nepanaudota 42 000 Lt skirtų valstybės biudžeto lėšų, iš jų didžioji dalis nepanaudota 2001 metais – 40 100 Lt.

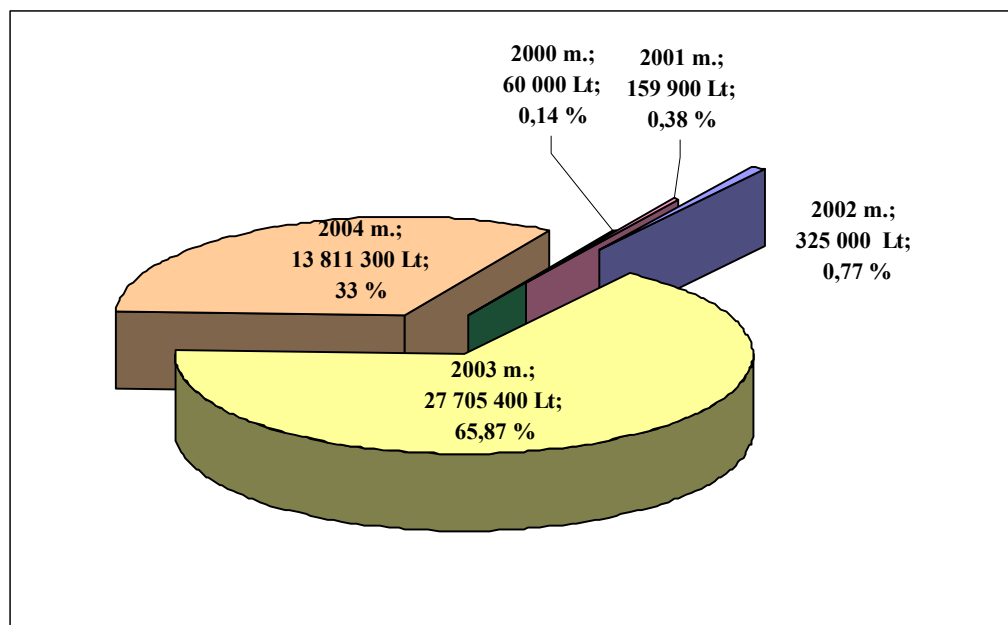
Valstybės kapitalo investicijų panaudojimas apibendrintas 4 lentelėje.

4 lentelė

Panemunės PKP projektavimui ir statybai 2000-2004 metais skirtų valstybės kapitalo investicijų panaudojimas (tūkst. Lt)

Eil. Nr.	Metai	Skirtos lėšos iš Valstybės biudžeto ir Privatizavimo fondo	Investicijų projekto įgyvendinimas			
			Apmokėta tiekėjams (Kasinės išlaidos)	Dalis %	Atlikta darbų, įsigyta ilgalaikio turto (Faktinės išlaidos)	Dalis %
1.	2000	60,0	60,0	0,2	60,0	0,2
2.	2001	200,0	159,9	0,4	152,9	0,4
3.	2002	325,0	325,0	0,9	336,5	0,9
4.	2003	20 800,0	20 799,8	59,2	22 542,4	64,1
5.	2004	13 813,0	13 811,3	39,3	12 064,1	34,3
	Viso:	35 198,0	35 156,0	100	35 156,0	100

Didžioji projekto įgyvendinimui skirtų lėšų dalis buvo panaudota 2003 metais – 20 799 800 Lt arba 59,2 proc. visų skirtų valstybės kapitalo lėšų ir visos PHARE lėšos – 6 905 600 Lt (viso 27 705 400 Lt, arba 65,9 proc. visų projekto įgyvendinimui skirtų lėšų), 2004 metais – 13 811 300 Lt arba 39,3 proc. visų projekto įgyvendinimui panaudotų valstybės kapitalo investicijų (33 proc. visų projektui skirtų lėšų). Projekto įgyvendinimo struktūros pokyčiai atvaizduoti 8 paveiksle.

8 pav. Panemunės PKP projektavimui ir statybai 2000-2004 metais skirtų investicijų panaudojimas

Panemunės PKP statybos projekto įgyvendinimui iki 2002-01-01 panaudota 212 947 Lt valstybės biudžeto ir Privatizavimo fondo lėšų, iš kurių:

- 144 432 Lt apmokėta AB „Miestprojektas“ pagal 2000-09-13 sutartį Nr. 6177 dėl Panemunės PKP statybos techninio projekto ir dokumentų konkursui parengimo;
- 45 462 Lt apmokėta AB „Miestprojektas“ pagal 2001-02-28 sutartį Nr. 6243 dėl Panemunės gyvenvietės bendrojo plano korektūros;
- 14 160 Lt apmokėta UAB „Projektų ekspertizė“ už projekto ekspertizę;
- 8 893 Lt apmokėjo Tauragės teritorinė muitinė vietinėms įstaigoms.

Pastebėjimas: Dėl vietos pakeitimo AB „Miestprojektas“ parengtas projektas nebuvo įgyvendintas, pirmojo projekto parengimui buvo panaudoti 212 947 Lt (valstybės biudžeto ir Privatizavimo fondo lėšų).

Su tarptautinio konkurso nugalėtoju UAB „Kamesta“ 2001 m. gruodžio 14 d. pasirašytos statybos rangos sutarties bendra vertė 5 705 200 EURO (20 493 078 Lt pagal oficialų Lietuvos banko 2001-12-14 valiutų (lito ir EURO) kursų santykį). Iš jų PHARE - 2 mln. EURO, Lietuvos Respublikos lėšos – 3 705 200 EURO (13 309 078 Lt pagal oficialų Lietuvos banko 2001-12-14 valiutų (lito ir EURO) kursų santykį). MD pagal sutartį įsipareigojo sumokėti 3 029 195 EURO (2 975 633 EURO ir PVM ir kiti

mokesčiai 535 614 EURO), Valstybinė pasienio ir transporto veterinarijos tarnyba išsipareigojo sumokėti 193 953 EURO (164 367 EURO ir PVM ir kiti mokesčiai 29 586 EURO).

Pastebėjimas: Panemunės kelio posto statybos darbai iki 2002 m. birželio mėn. nebuvo pradėti, nes liko neišspręsta posto statybos vietos problema. Dėl to iškilo poreikis tikslinti projektą ir trumpinti statybos darbų terminus.

Pakeitus Panemunės PKP vietą iškilo būtinybė keisti techninį projektą. Pagal Muitinės departamento ir AB „Miestprojektas“ 2002-05-31 sudarytą projektavimo darbų sutartį Nr. 6177/2 (sutarties suma 268 509 Lt) techninis projektas buvo pakoreguotas. UAB „Projektų ekspertizė“ 2002-11-19 pateikė išvadą, kad projektas rekomenduojamas tvirtinti. Muitinės departamentas 2002-11-27 įsakymu Nr. 768 patvirtino AB „Miestprojektas“ pakoreguotą techninį projektą, kurio sąmatinė vertė – **29 927 877 Lt** (2002-01-01 kainų lygiu). Iš jų :

- Statybos ir montavimo darbai – 25 311 417 Lt.
- Įrengimai, baldai, inventoriūs – 2 003 489 Lt.
- Kitos išlaidos – 2 612 971 Lt, iš jų projektavimo ir inžinerinės paslaugos 1 092 596 Lt, išlaidos lengvųjų automobilių įsigijimui 100 000 Lt (2 vnt. po 50 000 Lt).

Statybos leidimas Nr.02/28 Panemunės PKP statybos darbams gautas 2002-12-06.

Valstybės kapitalo investicijoms 2003 metais gauti Muitinės departamentas parengė ir pateikė Finansų ministerijai 2003-2005 metų valstybės kapitalo investicijų projektą „Panemunės pasienio kontrolės punktas“. Investicinis projektas parengtas remiantis AB „Miestprojektas“ parengtu 2001-05-09 techniniu projektu Nr.6177, 2001-12-14 statybos sutartimi LI 9916.01-001 su UAB „Kamesta“ ir UAB „Projekto ekspertizė“ atlikta 2002-11-19 bendraja projekto ekspertize Nr.699.

Pastebėjimas: Techniniame projekte, kuriuo remiantis sudarytas investicinis projektas, nurodoma statybos kaina yra 29 927 877 Lt. Tuo tarpu bendra investicinio projekto vertė nurodoma 41 621 000 Lt, iš jų statybos ir montavimo darbai 39 989 984 Lt, projektavimo darbai 1 631 000 Lt. Investiciniame projekte nurodoma, kad projekto vertę sudaro senojo posto prie Karalienės Luizos tilto rekonstrukcijos ir naujojo posto Šakininkų kaime statybos kaina.

Įvertindamas tai, kad Muitinės departamentas yra išsipareigojęs užtikrinti Panemunės PKP veiklą iki Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą, Muitinės departamentas prašė VŠĮ „Centrinė projektų valdymo agentūra“ (toliau - CPVA) – atsakingos už priskirtas PHARE priemonių projektų administravimą ir įgyvendinimo priežiūrą,⁷ pritarti statybos trukmės sutrumpinimui iki 17 mėnesių ir parengti trišalės sutarties priedą dėl Panemunės PKP statybos darbų užbaigimo termino perkėlimo į 2004 m. balandžio 30 d.

⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 31 d. nutarimas Nr. 649.

Muitinės departamentas 2002 m. lapkričio 27 d. raštu Nr. MM33-03-11794 pateikė rangovui Panemunės PKP statybos techninio projekto dokumentaciją statybos kainos perskaičiavimui, atsižvelgiant į tai, kad objekto statybą būtina baigti ne vėliau kaip iki 2004 m. balandžio 30 d. Muitinės departamentas 2003-01-17 sudarė Ekspertizės rangos sutartį ir pateikė dalinei ekonominei ekspertizei rangovo UAB „Kamesta“ parengtą statybos kainos apskaičiavimą. UAB „Projektų ekspertizė“ pateikė dalinės ekspertizės aktą, kuriame išdėstė, kad rangovo pasiūlymo kainos apskaičiavime statybos resursų kainos padidėjimas darbo užmokesčiui yra 95 %, mechanizmų - 12 % ir medžiagų - 4 % yra pagrįstas ir rekomenduojamas tvirtinti (bendra statybos kaina - 40 335 190 Lt). Sąmatinės kainos padidėjimą lėmė:

- Sumažėjus statybos trukmei iki 17 mėnesių padidėjo darbo užmokesčio fondas – 1 932 248 Lt.
- Mechanizmų sąnaudų kainos padidėjimas dėl pabrangusio dyzelio ir mechanizmų darbo šaltuoju metų laiku – 2 036 170 Lt.
- Dėl sutrumpintos statybos trukmės netekus vieno šilto periodo daugiau gaminama betoninių ir gelžbetoninių gaminių žiemą – 985 571 Lt.
- Veikiančio posto renovacija – 3 452 800 Lt.
- Techniniame projekte nenumatyta įžanginė dalis – 1 770 048 Lt.
- Išlaidos objekto techninei priežiūrai ir kitoms inžinierinėms paslaugoms atlikti (samdomas inžinierius) – 1 092 596 Lt.

Iš viso numatomas pabrangimas – **11 269 433 Lt.**

Pastebėjimas: Muitinės departamentas audito metu nepateikė sąmatinės kainos padidėjimo skaičiavimus pagrindžiančių dokumentų.

Jungtinio priežiūros komiteto posėdyje 2003 m. sausio 27 d. rangovas UAB „Kamesta“ pateikė sąmatinius skaičiavimus 46 mln. Lt. Derybų metu tiek Panemunės PKP statybos priežiūros valdyba, tiek ir Jungtinis priežiūros komitetas pasiūlė sumažinti sąmatinių skaičiavimų vertę iki 41 mln. Lt (tai yra iki planuojamos bendros investicinio projekto vertės), kurią suderino su rangovu.

LR finansų ministerija 2003-02-13 raštu Nr.4.17-05-030153 informavo Europos Komisijos delegacijos atstovą, kad LRV laiko šį projektą ypač svarbiu, prisiima visą atsakomybę ir kad lėšos reikalingos PHARE projektui Nr. LI9916.01 įgyvendinti, kurios viršys 1999 m. Finansiniu susitarimu numatytas lėšas, bus skirtos iš nacionalinio biudžeto.

Muitinės departamento direktoriaus 2003 m. vasario 3 d. įsakymu sudaryta tarpžinybinė darbo grupė, kuri 2003 m. vasario 7 d. pradėjo derybas, o 2003 m. vasario 10 d. užbaigė derybas su UAB „Kamesta“ ir protokoliškai buvo sutarta bendra statybos darbų vertė – 39 989 984 Lt (11 581 900 EURO) ir projektavimo darbų ir inžinerinių paslaugų vertė – 1 092 596 Lt (316 438 EURO), iš viso – 41 082 580 Lt (11 898 347 EURO su PVM, įskaitant PHARE lėšas – 2 mln. EURO). MD 2003-02-17 patvirtinto su

UAB „Kamesta” suderintą statybos darbų sąmatą, bendra statybos darbų ir inžinerinių paslaugų kaina yra 39 989 984 Lt (11 581 889,9 EURO).

Rangos sutarties Nr.LI9916.01.01-0001 priedas Nr. 2 pasirašytas 2003-04-02. Priede Nr. 2 numatyta:

- Patikslinti projekto dokumentus;
- Pataisyti sąskaitą su kainomis ir kiekiais;
- Patikslinti darbų grafiką ir pinigų srautų grafiką;
- Bendra sutarties vertė: **11 581 889** EURO (**39 989 984** Lt), iš kurių:
  - Europos Bendrijos dalis sudaro 2 mln. EURO (be PVM/kitų mokesčių);
  - Lietuvos Respublikos dalis sudaro **8 120 254** EURO (PVM ir kiti mokesčiai: 1 461 646 EURO, viso **9 581 900** EURO (**33 084 384** Lt));
  - 193 953 EURO sumoka ne Valstybinė pasienio ir transporto veterinarijos tarnyba, o Muitinės departamentas.

Pagal sutartį numatyta, kad bendra mokėjimų suma pagal rangovo pateiktas sąskaitas 2003 metais neturi viršyti valstybės biudžeto lėšų, numatytų Muitinės departamentui einamiesiems metams projektui vykdyti, sumos.

Pastebėjimas: Sutarties Nr.LI9916.01.01-0001 priedas Nr.2 iš esmės pakeitė sutarties dalyką:

1. *Pakeista Panemunės PKP statybos vieta;*
2. *Konkursui pateikta statybos darbų sąmata ir patvirtinta statybinė sąmata iš esmės skiriasi;*
3. *Dalis statybinės sąmatos „Esamo pasienio posto rekonstrukcija“ (vertė 3,4 mln. Lt – 989 753 EURO) nepagrįsta jokiais sąmatiniais skaičiavimais;*
4. *Valstybinės pasienio ir transporto veterinarijos tarnybos pasirašymas sutarties 2-jame priede formalus, nes po sutarties sąlygų pakeitimo šios institucijos teisių ar pareigų sutartyje iš esmės neliko;*
5. *Sutarties priedu Nr. 2, sutarties vertė pakito nuo 5,7 mln. EURO iki 11,6 mln. EURO, t.y. daugiau nei 100%.*

Sutarties Nr.LI9916.01.01-0001 priedas Nr.2 pasirašytas nesilaikant tiek LR Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų, tiek Europos sąjungos norminių aktų reikalavimų:

- Europos komisijos 1999-11-10 patvirtintų taisyklių ⁸ dalies „Pagrindinės visų kontraktų valdymo taisyklės“ 6 straipsnio b punkte numatyta, kad pagrindu konkurso paskelbimui negaliojančiu gali būti ekonominių ar techninių projekto duomenų esminis pakeitimas;
- metų „Praktinio PHARE, ISPA ir SAPARD kontraktų sudarymo procedūrų vadovo“⁹ 5.7.1 straipsnyje išakmiai nurodyta, kad rangos sutartys negali būti keičiamos, jei pakeitimas įvykdo

esminius Techninių specifikacijų pakeitimus, o taip pat pateiktas paaiškinimas, kad papildomi sutarties darbai negali viršyti pagrindinės sutarties vertės 50 proc;

- LR Viešųjų pirkimų įstatymo 32str. 3d.¹⁰ ir 45str. 4d. 1p.¹¹ reikalavimų, kad papildomi darbai negali viršyti pagrindinės sutarties vertės daugiau nei 50 proc.

Muitinės departamentas pasirašydamas minėtą sutarties priedą rėmėsi CPVA 2003-02-07 raštu Nr.461, kuriame nurodyta, kad Viešųjų pirkimų įstatymas, naudojant PHARE lėšas, netaikomas.

Audito metu atlikus tarpinio mokėjimo ir pakeitimo aktuose nurodytų atliktų statybos darbų (medžiagų) ir konkursinių darbų (medžiagų) kainų palyginimą nustatyta, kad darbai, neįtraukti į konkursinį pasiūlymą ir darbai, kurių kiekiai ar kaina neatitiko konkursinio pasiūlymo sudarė apie 65 %, tai yra apie 65 % pozicijų nebuvo numatytos konkursiniame pasiūlyme.

Pavyzdys. Pakeitimo akte Nr. 11 nurodyto Stelazo 2500x700x2000 vieneto kaina 637,84 EURO (2 202,34 Lt) yra 160 proc. didesnė nei nurodyta konkursiniame pasiūlyme (397,99 EURO arba 1 374,18 Lt).

Pavyzdys. 2004 metų kovo mėn. Tarpinio mokėjimo akte Nr.12 nurodyti statybos darbai (medžiagos), kurių nėra konkursiniame pasiūlyme sudarė apie 60 proc., dalis jų pateikiama 5 lentelėje.

5 lentelė

2004 kovo mėn. Tarpinio mokėjimo akte Nr.12 nurodyti statybos darbai (medžiagos), kurių nėra UAB „Kamesta“ konkursiniame pasiūlyme (pasirinktina)

Tarpinio mokėjimo akto Eil.Nr.	Skyrius (dalis)	Darbų (medžiagų), nesančių konkursiniame pasiūlyme, pavadinimas	Aktuojamų darbų kiekis	Darbų įkainis be PVM	Viso EURO	Viso Lt
S	Ižanginė dalis	Automobiliai	2	14 471,05	28 942,10	99 931,28
	Administracinis transporto detalaus tikrinimo postas. Skyrius. Architektūrinė dalis					
15		Surenkamos išardomos pertvaros su įstiklinimu	41,68	12,13	582,27	2 010,46
16		Aliuminio pertvaros	41,68	132,65	6 369,54	21 992,75
	Skyrius. Vidaus apdaila					
P24 72		Pakabinamų lubų lengvų profilių cd ir ud karkaso įrengimas, kai atstumas nuo perdangos 20-50 cm (vieno lygio k-joms)	87	8,39	841,29	2 904,80
P26 72		Lubų aptaisymas akustinėmis plokštėmis	87	6,29	630,75	2 177,85
		Ir kt.				
		Viso:	174	14,68	1 472,04	5 082,65

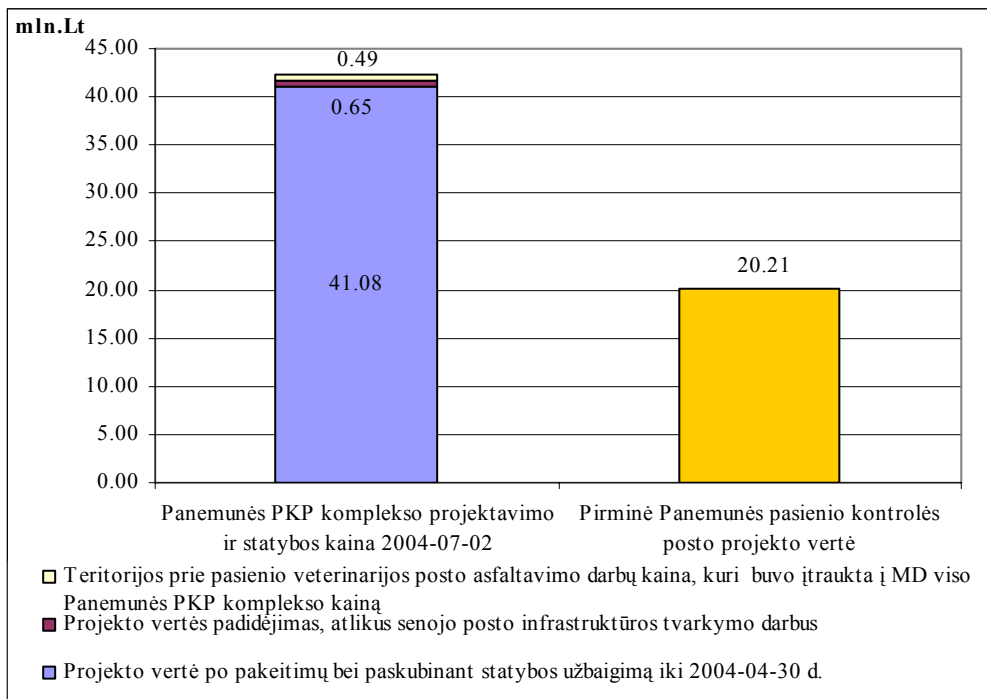
⁸ (SEC(1999)1801/2);

⁹ „Practical Guide to Phare, Ispa&Sapard contract procedures“ December 2000.

¹⁰ Lietuvos Respublikos 1999 m. birželio 3 d. įstatymo Nr. VIII-1210 (Žin., 1999, Nr. 56-1809) redakcija);

¹¹ (Lietuvos Respublikos 2002 m. gruodžio 3 d. įstatymo Nr. IX-1217) (Žin., 2002, Nr. 118-5296) redakcija).

Auditoriai atkreipia dėmesį į Panemunės PKP statybos vertės pasikeitimus, kuriuos įtakojo keli veiksniai (žr. 9 pav.).

9 pav. Panemunės PKP statybos vertės pasikeitimai

Panemunės PKP statybos projekto vertės kitimai :

- Pirminė Panemunės pasienio kontrolės posto projekto vertė – 20 212 383 Lt (5 705 200 EURO).
- Projekto vertė pakeitus statybos vietą ir paskubinant statybos užbaigimą iki 2004-04-30 – 41 082 580 Lt (11 898 338 EURO).
- Projekto vertės padidėjimas, atlikus senojo posto infrastruktūros tvarkymo darbus - 651 000 Lt.
- Teritorijos prie pasienio veterinarijos posto asfaltavimo darbų kaina, kuri buvo įtraukta į MD viso Panemunės PKP komplekso kainą – 485 406 Lt. (LRV 2004-02-09 nutarimu Nr.140 šiems darbams papildomai 2004 metais buvo skirta 485 000 Lt).
- Panemunės PKP komplekso projektavimo ir statybos kaina 2004-07-02 – 42 061 601 Lt.

Panemunės PKP kaina 2004-07-02 lyginant su pirminio projekto verte padidėjo 105,3 proc.

Projekto įgyvendinimui panaudotų 42 061 601 Lt (35 156 001 Lt valstybės biudžeto ir Privatizavimo fondo lėšų ir 6 905 600 Lt PHARE lėšų) lėšų struktūra pateikta 6 lentelėje.

Projekto įgyvendinimui panaudotų lėšų struktūra

Eil. Nr.	Suma (Lt)	Atlikti darbai	Paslaugų teikėjas/rangovas	Pagrindas	Pastabos
1.	39 989 984	Statyba (naujojo posto ir senojo posto rekonstrukcija)	UAB „Kamesta“	2001-12-14 Sutartis Nr.9916.01.01-0001 ir priedai Nr.1 ir Nr.2	Rekonstrukcijos darbai pradėti negavus leidimo darbams, nesant parengto ir patvirtinto techninio projekto, detalios statybinės sąmatos
2.	651 000	Infrastruktūros gerinimo darbai	UAB „Kamesta“	MD ir UAB „Kamesta“ 2004-05-11 sutartis Nr.11B-102 ir jos priedas Nr.1 (statybinė sąmata)	
3.	485 406	Papildomi, projekte nenumatyti, asfaltavimo darbai prie Veterinarijos posto	UAB „Kamesta“	Statybos inžinieriaus nurodymas (MD 2004-04-06 raštu Nr.3B-12.3-374), Darbų kiekių ir kainų skaičiavimo lentelė	
Viso statyba ir rekonstrukcija:					
41 126 390					
4.	599 589	Projektavimo darbai, statybos projekto vykdymo priežiūra	AB „Miestprojekta“	2000-09-13 Projektavimo darbų sutartis Nr. 6177 2001-02-28 projektavimo darbų sutartis Nr.6243 2002-04-24 projektavimo darbų sutartis Nr.6177/1 2002-05-31 sutartis Nr. 6177/2 2003-04-17 statybos projekto vykdymo priežiūros sutartis Nr.RŽ13-51 2003-12-31 papildomas susitarimas	
5.	29 707	Projekto ekspertizė	AB „Projektų ekspertizė“	2001-04-13 ekspertizės rangos sutartis Nr.86-80/2001 2002-10-30 ekspertizės rangos sutartis Nr.212-307/2002 2003-01-17 ekspertizės rangos sutartis Nr.10-9/2003	
6.	285 796	Inžinierinė priežiūra (statinio techninio prižiūrėtojo funkcijų vykdymas)	UAB „Pastatų konstrukcijos“	2003-03-28 sutartis Nr.40	
7.	20 119	Kitos išlaidos			
Viso projektavimas, priežiūra ir kitos išlaidos:					
935 211					
Iš viso	42 061 601				Iš jų 212 947 Lt panaudota pirmojo projekto projektavimo darbams

Nuo 2000-01-01 iki 2004-07-02 statybos ir rekonstrukcijos darbams panaudota 41 126 390 Lt projekto įgyvendinimui skirtų lėšų, išlaidos projektavimo darbams, inžinierinei priežiūrai ir kt. išlaidos – 935 210 Lt., nors su rangovu UAB „Kamesta“ protokoliškai buvo sutarta bendra statybos darbų vertė – 39 989 984 Lt (11 581 900 EURO) ir projektavimo darbų ir inžinerinių paslaugų vertė – 1 092 596 Lt, tai yra statybai ir rekonstrukcijai buvo panaudota **1 136 406 Lt** daugiau nei patvirtinta statybinėje sąmatoje (patvirtinta statybinė sąmata buvo viršyta 3 proc.).

IŠVADOS:

1. Dėl netinkamo pasiruošimo projekto įgyvendinimui, nesant ekonominių skaičiavimų, dėl skuboto vietos pakeitimo ir to pasekoje atsiradusių papildomų, nenumatytų darbų projekto vertė išaugo nuo 20 493 078 Lt iki 42 061 601 Lt (2004-07-02), tai yra 21 568 523 Lt arba 105,3 proc.

2. Dėl vietos pakeitimo parengtas pirmasis Panemunės PKP statybos projektas nebuvo įgyvendintas, o 212 947 Lt valstybės kapitalo investicijų projektavimo darbams panaudota nerezultatyviai.

3. Projekto įgyvendinimui nebuvo tinkamai pasiruošta, nes patvirtinta projekto statybinė sąmata buvo viršyta 1 136 406 Lt arba 3 proc. dėl ko yra pagrįsta rizika, kad projekto įgyvendinimui skirtos lėšos panaudotos netaupiai ir neefektyviai.

4. Dokumentai, kuriais būtų galima pagrįsti 21 mln. litų vertės Panemunės PKP statybos vietos pakeitimo būtinybę, audito metu negauti, dėl ko yra rizika, kad lėšos galėjo būti panaudotos neefektyviai.

5. Lėšų poreikis projekto įgyvendinimui buvo planuojamas netinkamai - iš 2003 metų investiciniame projekte nurodytos bendros 41 621 000 Lt vertės 11 693 123 Lt arba 28 proc. nepagrįsti ekonominiais skaičiavimais ir lėšų poreikį pagrindžiančiais dokumentais.

6. Rangos sutarties Nr.LI9916.01.01-0001 2003-04-02 priedas Nr.2 pasirašytas nesilaikant LR Viešųjų pirkimų įstatymo 32str. 3d.¹² ir 45str. 4d. 1p.¹³ reikalavimų ir Europos komisijos 1999-11-10 patvirtintų taisyklių (SEC(1999)1801/2 dalies „Pagrindinės visų kontraktų valdymo taisyklės“ 6 straipsnio b punkto ir konsoliduoto „Praktinio PHARE, ISPA ir SAPARD kontraktų sudarymo procedūrų vadovo“ 5.7.1 straipsnio reikalavimų.

¹² Lietuvos Respublikos 1999 m. birželio 3 d. įstatymo *Nr. VIII-1210* (Žin., 1999, Nr. *56-1809*) redakcija);

¹³ (Lietuvos Respublikos 2002 m. gruodžio 3 d. įstatymo *Nr. IX-1217*) (Žin., 2002, Nr. *118-5296*) redakcija).

6.1. Rekonstrukcijos darbų vykdymas

MD 2003-02-17 patvirtintos ir su UAB „Kamesta“ suderintos statybos darbų sąmatos bendra statybos darbų ir inžinerinių paslaugų kaina yra 39 989 984 Lt (11 581 900 EURO). Iš jų:

- 3 417 419 Lt (989 753 EURO) numatyti esamo pasienio posto rekonstrukcijai,
- 3 136 535 Lt (908 403 EURO) nenumatytos išlaidos.

Pastebėjimas: Patvirtintoje sąmatoje pasienio posto rekonstrukcijos darbai nedetalizuoti, statybos darbų sąmata su lėšomis rekonstrukcijai patvirtinta nesant parengto ir patvirtinto techninio projekto rekonstrukcijos darbams. Patvirtintoje sąmatoje numatytos lėšos rekonstrukcijai 3 417 419 Lt (989 753 EURO) nebuvo pagrįstos nei privaloma projektine dokumentacija nei ekonominiais skaičiavimais.

Iš tarpinio mokėjimo aktuose nurodytų įvykdytų ir atsakingų sutarties Nr.LI9916.01.01-0001 šalių atstovų priimtų darbų matyti, kad rekonstrukcijos darbai buvo vykdomi 2003 metų liepos mėnesį. Viso pagal Tarpinio mokėjimo aktą Nr. 12 2003 metų liepos mėnesį įvykdyta esamo pasienio posto rekonstrukcijos darbų už 693 173 Lt (200 757 EURO), tai yra 18,3 proc. visų projekto įgyvendinimo laikotarpiu atliktų senojo posto rekonstrukcijos darbų. Nuo 2003 metų liepos mėnesio iki 2004 metų gegužės mėnesio įvykdyta rekonstrukcijos darbų viso už 3 780 444 Lt. Papildomai pagal Muitinės departamento ir UAB „Kamesta“ pasirašytą 2004-05-11 sutartį Nr.11B-102 esamo pasienio posto infrastruktūros gerinimo darbams išleista 651 406 Lt. Viso esamo pasienio posto rekonstrukcijai ir infrastruktūros gerinimo darbams panaudota 4 431 850 Lt, tai sudaro 11 proc. visos projekto vertės (4 431 850 : 3 780 444 x 100).

Pastebėjimas: Leidimas senojo posto rekonstrukcijos darbams gautas praėjus daugiau kaip 6 mėnesiams nuo rekonstrukcijos darbų pradžios - Panemunės PKP statybos leidimas Nr.02/28 papildytas senojo posto pastato rekonstrukcijos darbais Pagėgių savivaldybės administracijos direktoriaus 2004 - 02-03 įsakymu Nr.A1-52.

Taigi, rekonstrukcijos darbai buvo pradėti vykdyti:

- pažeidžiant LR statybos įstatymo 12str. 1p. 4d. ir 15str. 3p. 2d. nuostatas negavus leidimo rekonstrukcijos darbams,
- pažeidžiant LR statybos įstatymo 12str. 1p. 3d. ir 15str. 3p. 3d. nuostatas nesant parengtam ir patvirtintam senojo posto rekonstrukcijos projektui,
- pažeidžiant statybos techninį reglamentą STR3.01.01:2002 „Statinių statybos resursų poreikio skaičiavimo tvarka“ nesant parengtos detalios rekonstrukcijos darbų sąmatos ir neatlikus statybos resursų poreikio skaičiavimų.

Pagal LR statybos įstatymo 12str. 1p. 3d. ir 12str. 1p. 4d. „turėti nustatyta tvarka parengtą ir patvirtintą statinio projektą ir nustatyta tvarka gauti statybos leidimą privalo užsakovas“, tai yra Muitinės departamentas.

Muitinės departamentas, praėjus daugiau kaip šešiams mėnesiams nuo rekonstrukcijos darbų pradžios, 2004-01-28 įsakymu Nr.1B-91, patvirtino Panemunės PKP rekonstrukcijos ir pėsčiųjų kontrolės posto techninį projektą ir nustatė kad „Panemunės pasienio kontrolės punkto rekonstrukcijos darbų sąmata, parengta UAB „Kamesta“, remiantis pasiūlymo konkursui kainomis“. Subrangovas Alvydo Ubarevičiaus TŪB „Siena“ pagal 2003-04-11 sutartį su UAB „Kamesta“ (2003-09-18 priede prie sutarties nurodytą užduotį projektavimui) parengė rekonstrukcijos projektą, kuriame išskiriami du rekonstrukcijos projekto įgyvendinimo etapai:

- Pirmasis – posto važiuojamosios dalies įrengimas, pastato rekonstrukcija, pėsčiųjų pastato ir kitų reikalingų konstrukcijų įrengimas, pastatų griovimas, sąmatinė vertė 4 764 120 Lt (pagal pirmojo etapo suvestinius sąmatinės kainos skaičiavimus 4 706 737 Lt, iš jų projektavimo darbai 160 337 Lt).
- Antrasis – seno (veikiančio) posto pastatų ir konstrukcijų pilnas išardymas, pralaidos su uždoriu įrengimas, darbai už sklypo ribų pagal MD ir Pagėgių savivaldybės tarybos 2003-09-12 Infrastruktūros plėtojimo sutartį, sąmatinė vertė 802 372 Lt (pagal antrojo etapo suvestinius sąmatinės kainos skaičiavimus 912 331 Lt, iš jų projektavimo darbai 31 900 Lt).

Viso pagal projekto techninius ekonominius rodiklius pirmojo ir antrojo rekonstrukcijos etapų bendra sąmatinė vertė 5 566 492 Lt, pagal suvestinius sąmatinės kainos skaičiavimus bendra sąmatinė vertė 5 619 068 Lt.

IŠVADOS:

1. MD 2003-02-17 patvirtintoje ir su UAB „Kamesta“ suderintoje statybos darbų sąmatoje (suvestiniame statybos kainos skaičiavime), esamo posto rekonstrukcijos darbai nedetalizuoti ir 3 417 419 Lt (989 753 EURO) lėšos rekonstrukcijai nepagrįstos privaloma projektine dokumentacija ir ekonominiais skaičiavimais.

2. Yra pagrįsta rizika, kad 3 780 444 Lt rekonstrukcijos darbams panaudoti netaupiai ir neefektyviai, kadangi senojo posto rekonstrukcijos darbai buvo pradėti vykdyti:

- **nesilaikant LR statybos įstatymo reikalavimų: 12str. 1p. 4d. ir 15str. 3p. 2d. - negavus leidimo rekonstrukcijos darbams, ir 12str. 1p. 3d ir 15 str. 3p. 3d. - neparengus ir nepatvirtinus senojo posto rekonstrukcijos projekto.**
- **nesant parengtos detalios rekonstrukcijos darbų sąmatos ir neatlikus statybos resursų poreikio skaičiavimų, kaip to reikalauja statybos techninis reglamentas STR3.01.01:2002 „Statinių statybos resursų poreikio skaičiavimo tvarka“.**

6.2. Kitų statybos darbų vykdymas

Audito metu nustatyta, kad Panemunės PKP statytojas Muitinės departamentas, nesilaikydamas 2002-12-06 statybos leidime Nr.02/28 nustatytų apribojimų, nustatyta tvarka neatlikęs techninio projekto pakeitimų, patvirtino techniniame projekte ir statybinėje sąmatoje nenumatytų darbų keitimus, atliktus, kaip nurodoma pakeitimo aktuose, vadovaujantis rangos sutarties Nr.LI9916.01.01-0001 sąlygų 51.1 ir 52.1 punktais. Remiantis Pakeitimo aktais Nr.1-11 ir Tarpinio mokėjimo aktais 2003 - 2004 metų liepos mėn. atlikta papildomų, techniniame projekte ir statybinėje sąmatoje nenumatytų darbų, viso **7 126 259 Lt** (18 proc.), buvo nevykdomi techniniame projekte ir statybinėje sąmatoje numatyti darbai viso už **2 634 714 Lt** (7 proc.) (žr. 7 lentelę).

7 lentelė

Panemunės PKP statybos darbų pakeitimai

Pakeitimo akto (Variation Order) duomenys						
Nr.	Papildomi darbai		Nevykdomi darbai		Visi įvertinti pakeitimai	
	Suma (EURO)	Suma (Lt)	Suma (EURO)	Suma (Lt)	Suma (EURO)	Suma (Lt)
1.	21 372,45	73 794,80	21 372,45	73 794,80	-	-
2.	196 241,62	677 583,07	28 318,62	97 778,53	167 923,00	579 804,53
3.	176 919,14	610 866,41	42 128,00	145 459,56	134 791,14	465 406,85
4.	126 849,75	437 986,82	114 849,99	396 554,05	11 999,76	41 432,77
5.	320 744,89	1 107 467,96	47 345,73	163 475,34	273 399,16	943 992,62
6.	320 744,89	1 107 467,96	47 345,73	163 475,34	273 399,16	943 992,62
7.	195 204,05	674 000,54	111 492,49	384 961,27	83 711,56	289 039,27
8.	43 163,58	149 035,21	43 163,58	149 035,21	-	-
9.	55 139,05	190 384,11	55 139,05	190 384,11	-	-
10.	77 493,76	267 570,45	77 493,76	267 570,45	-	-
11.	530 034,03	1 830 101,50	174 416,64	602 225,77	355 617,39	1 227 875,72
Viso	2 063 907,21	7 126.258,81	763 066,04	2 634 714,42	1 300 841,17	4 491 544,39

Viso techninio projekto pakeitimai sudarė 25 proc. patvirtintos projekto sąmatinės vertės. Pažeidžiant LR statybos įstatymo 12str. 1p. 4d., 12str. 1p. 3d., 15str. 3p. 2d. ir 15str. 3p. 3d. reikalavimus atlikus minėtus statybos darbų pakeitimus MD direktoriaus 2003-02-17 patvirtinta Panemunės PKP statybinė sąmata (Suvestinis statybos kainos skaičiavimas) buvo viršyta **1 136 406 Lt** (41 126 390 Lt (patirtos išlaidos statybos darbams) – 39 989 984 Lt (suvestinio kainų skaičiavimo suma viso)) (3 proc.).

6.3. Asfaltavimo darbų vykdymas

Panemunės PKP statybos projekto įgyvendinimas buvo susietas su PHARE projektu LT 0004-02 „Veterinarijos ir fitosanitarijos pasienio veterinarijos postų modernizavimas“. Panemunės PKP statybos vieta buvo pakeista. Jos teritorijoje suprojektuotas veterinarijos kontrolės postas, kurio statybos pabaiga

buvo numatyta ankstesnė negu viso PKP (2003-09-11). CPVA 2003-10-24 raštu Nr.4354 nurodė, kad būtent dėl šių priežasčių dalis žemės darbų 2003 metais buvo įjungti į Panemunės PKP statybos apimtį. Kadangi abu pastatai statomi ant supilto grunto, buvo pakeisti gerbūvio darbų atlikimo techniniai sprendimai. Koreguojant abiejų objektų statybos skaičiuojamąsias kainas buvo praleista dalis darbų. Perskaičiavus reikalingų atlikti darbų kiekius, kaip nurodoma anksčiau minėtame rašte, UAB „Kamesta“ darbų pirkimo konkursui pasiūlytomis kainomis, susidarė 485 391 Lt skirtumas.

MD 2003-11-24 raštu Nr.3B-21.1-12608 kreipėsi į Finansų ministeriją dėl lėšų perskirstymo tarp MD vykdomų investicinių projektų prašydama padidinti 485 000 Lt projektui „Klaipėdos teritorinės muitinės Panemunės pasienio posto statyba ir ilgalaikio turto įsigijimas“, sumažinant 485 000 Lt investicijų projektui „Muitinės informacinių sistemų kūrimas“ skirtas lėšas. LRV 2004-02-09 nutarimu Nr. 140 šios lėšos buvo skirtos.

MD 2004-04-06 raštu Nr. 3B-12.3-374 įpareigojo Panemunės PKP statybos Inžinierių – Klaipėdos teritorinės muitinės viršininką nurodyti statybos rangovui UAB „Kamesta“, vadovaujantis sutarties Nr. LI9916.01.01-0001 dėl Panemunės PKP statybos „Bendrųjų sąlygų darbų kontraktams“ 51 p. ir 52 p. (ir jas keičiančiomis „Ypatingosiomis kontrakto nuostatomis“) nuostatomis, nurodyti statybos rangovui atlikti praleistus projekte nenumatytus asfaltavimo darbus prie Pasienio ir Transporto valstybinės veterinarijos tarnybos posto.

IŠVADA:

Dėl nepakankamo projektų „Veterinarijos ir fitosanitarijos pasienio veterinarijos postų modernizavimas“ ir „Panemunės PKP statyba“ koordinavimo ir administravimo projekto vertė padidėjo 485 000 Lt.

APIBENDRINTOS AUDITO IŠVADOS

1. Yra rizika, kad Panemunės PKP plėtros projektas nebuvo optimaliausias, nes projektas atrinktas ir teiktas PHARE finansavimui gauti, remiantis netinkamu ir nepakankamu kriterijumi – laiku.

2. Pirmasis Panemunės PKP projekto įgyvendinimas buvo rizikingas, nes priimtas neatsižvelgiant į geografines, urbanistines ir inžinerines problemas, dėl kurių plėsti posto šiais aspektais neįmanoma.

3. Yra rizika, kad projekto įgyvendinimo išorinės ir vidinės kontrolės ir koordinavimo sistema buvo neefektyvi, nes ji baigta sudaryti tik 2003-01-17, nors statybos darbai pradėti 2002 metų birželio mėnesį.

4. Panemunės PKP statybos vieta buvo keičiama, neturint tikslios informacijos apie Rusijos Federacijos planus dėl naujojo tilto statybos ir nesant tilto projekto. Pakeitus vietą parengtas

pirmasis Panemunės PKP statybos projektas nebuvo įgyvendintas, o 212 947 Lt valstybės kapitalo investicijų projektavimo darbams buvo panaudota nerezultatyviai.

5. Dokumentai, kuriais būtų galima pagrįsti 21 mln. litų vertės Panemunės PKP statybos vietos pakeitimo būtinybę, audito metu negauti, dėl to yra rizika, kad lėšos galėjo būti panaudotos neefektyviai.

6. Dėl netinkamo pasiruošimo projekto įgyvendinimui, nesant ekonominių skaičiavimų, dėl skuboto vietos pakeitimo ir dėl to atsiradusių papildomų, nenumatytų darbų projekto vertė išaugo nuo 20 493 078 Lt iki 42 061 601 Lt (2004-07-02), tai yra 21 568 523 Lt .

7. Pasirinkta nauja Panemunės PKP statybos vieta iš dviejų variantų, neatlikus ekonominių skaičiavimų ir situacijos analizės, o tik atsižvelgus į žemės nuosavybės formą.

8. Nebuvo aiškiai nustatyta institucijų atsakomybė už tinkamą Panemunės PKP projekto įgyvendinimą, institucijų veiksmai nebuvo pakankamai koordinuojami.

9. MD 2003-02-17 patvirtintoje ir su UAB „Kamesta“ suderintoje statybos darbų sąmatoje (suvestiniame statybos kainos skaičiavime), esamo posto rekonstrukcijos darbai nedetalizuoti ir 3 417 419 Lt (989 753 EURO) lėšos rekonstrukcijai nepagrįstos privaloma projektine dokumentacija ir ekonominiais skaičiavimais.

10. Yra pagrįsta rizika, kad 3 780 444 Lt rekonstrukcijos darbams panaudoti netaupiai ir neefektyviai, nes senojo posto rekonstrukcijos darbai buvo pradėti vykdyti:

- nesilaikant LR statybos įstatymo reikalavimų 12 str. 1 p. 4 d. ir 15 str. 3 p. 2 d. - negavus leidimo rekonstrukcijos darbams, ir 12 str. 1 p. 3 d ir 15 str. 3 p. 3 d. - neparengus ir nepatvirtinus senojo posto rekonstrukcijos projekto
- nesant parengtos detalios rekonstrukcijos darbų sąmatos ir neatlikus statybos resursų poreikio skaičiavimų, kaip to reikalauja statybos techninis reglamentas STR3.01.01:2002 „Statinių statybos resursų poreikio skaičiavimo tvarka“.

11. MD patvirtintas „Suvestinis statybos kainos skaičiavimas“ (statybos sąmata) viršytas 1 136 406 Lt arba 3 proc. dėl to yra pagrįsta rizika, kad lėšos, skirtos projekto įgyvendinimui, panaudotos netaupiai ir neefektyviai.

12. Panemunės PKP investiciniame projekte tikslai suformuluoti nekonkrečiai, nenumatyti tikslų pasiekimo vertinimo kiekybiniai ar kokybiniai kriterijai, o vienintelis konkretus nustatytas kiekybinis kriterijus „Posto pralaidumas 1000 – 1500 įvairių automobilių per parą į abi puses“ nepasiektas.

13. Panemunės pasienio kontrolės posto pralaidumas nuo 2004-05-01 nepadidėjo.

14. Panemunės PKP investiciniame projekte nustatyti vertinimo kriterijai „Sumažėjusios transporto, ryšių ir kt. išlaidos“ nepagrįsti skaičiavimais, o šios išlaidos nuo 2004-05-01 iš dalies padidėjo dėl vykdomos krovinių automobilių palydos.

AUDITO REKOMENDACIJOS

Muitinės departamentui siūlome:

1. Užtikrinti teisės aktų reikalavimų laikymąsi įgyvendinant valstybės kapitalo investicijų projektus.
2. Užtikrinti teisės aktų reikalavimų laikymąsi organizuojant ir vykdant statybos darbus.
3. Įvertinti neefektyvų ir netaupų lėšų naudojimą vykdant Panemunės pasienio kontrolės projektą.

Veiklos audito 4-ojo departamento
direktorė

Birutė Puzienė

Veiklos audito 4-ojo departamento
vyresnysis valstybinis auditorius

Romualdas Čepaitis

Su ataskaita susipažinau:

Muitinės departamento prie
LR Finansų ministerijos
direktorius

Rimutis Klevečka